

játéka. 21.15: Fried
ini állami operaéne-
ersenye a rádiózene-
sével.

Vasárnap a fedélze-
itengerészettel Nor-
ék. 22.45: Kávéházi

20: A rózsák gon-
diózenekar hangver-
gjáték. 24-ig táne-

Wien. 23: Táne-

kozható zene. 21:
„A bucsu napja”
kávéházi zene.

50: Hangverseny.
ó zene. Utána 23.30
otból.

Warsó. 20.15—24:

eiserling méltatása
snapja alkalmából.
zene.

Rádiózenekar.
Midland Regional.
tánczenekar.

Kis hangverseny. 20:
mba ur” c. operája
d 24-ig tánczene.

19: Katonazene. 20:
—22.55: Prága.

Wagner: A nürn-
kok c. operájának
regenten-színházból.

Vocare

ții noastre sunt rugaji
narea generală extra-
ea loc pe ziua de 29
e 10 a. m. la sediul

rilor in Comrtetul Exe-
i in conformitate cu

„VENUS”
ca de piepteni și articole
bijuterii de par S. A.

Folksozzon
neg a Temesvári Első
ár által garantált

leios
rsjegyet, mer ta huzás
tlanul a jövő hó
us hó 3-án
s elszalasztja szeren-
ségét.

eny 100.000 lei
0 és 5000 leies szá-
remény is.

tők: a dohánytözsdek-
ben. az utcai árusoknál
in Str. Regina Maria 32
idéri rendelések 5 da
enz lözetes beállítás
szközöltetnek.

vozmény
olnkné

nek megelégedésért
ajtott
0 0/0

szobárainkból

ó étermi árainkból
nkban van az UJKELET
ített megállapodás alá-
hívítani

ir. Operaház
é Színház
é Színház

sékel árú jegyekkel. Te-
sletre. Kérjük szoba és
sét két-három nappal
ünk közölni.

SZÁLLODA
apost

pályaudvar érkezési
és kocsiköltés.)

XIII EVF. * SZAM 156
Ciu) — Kolozsvár 1930

julius
5690 ÉV - 26

As Uj Kelet az ez
és bánati zsidó
napilap

„Képeink nár
ferrás megjel-
ésiratokat nen
és megörzésükre

Diszter 2. II. e. 8.

TAXA POSTALA
PLATITE in NUMERAR
No. 244.716/929

Ramasetter Robert

BUDAPEST

Ara 5 lej

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLAP

szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassai-
utca) 18. szám. Telefon: 9—77.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre . . . . . 1150 Lei
Félévre . . . . . 600 „
Negyedévre . . . . . 325 „
Egy hónapra . . . . . 110 „

KÜLFÖLDI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem).
Egy évre 10 dollár.

Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel.

Törvényt követelünk az antiszemita izgatások ellen!

Két jelentés fekszik a belügyminiszter és a földművelésügyi miniszterek előtt. Mind a kettő az antiszemita frontról tesz riportot. Az egyiket Cădere államtitkár írta a suceavai frontról, a másikat Moldovan tartományi igazgató szerkesztette meg a szerkesztésén Maramaros megyéből. Mind a két jelentés arra a kérdésre felel, hogy miért talált termékeny talajra a paraszok körében az antiszemita agitáció. És erre a hetek óta égő kérdőjelre két jelentés körülbelül így felel:

„Mert egy doboz gyufa három darab tojásba kerül. Vagy ha kukoricában akarunk számolni, két kiló kukoricát kell eladni egy doboz gyufáért. „Egy véka búzának az ára hatvan lej — sírják a suceavai paraszok — az adóvégrehajtó az utolsó párnát is elviszi, a bankok uzsorakamata felemészti mindent...”

Moldovan tartományi igazgató a maramarosi nyomorfrontról küldött jelentésében megdöbbentő adatokat sorakoztat egymás mellé. A Casa Autonomă a Pădurilor ötmillió lejfel akar Maramarosban erdőkitermelést csinálni. Holott tizenegymillió leje is akadt arra, hogy Kolozsváron egy díszes palotát vásároljon. Ahol pedig még dolgozik az állam autonóm erdővállalkozása, naponta negyven lej éhbért keres a maramarosi román paraszt.

Hát ezért volt. Ezért volt Borsa, Suceava, Balaceana, Vama, Câmpulung... Ezért tudta Totu, Dănila, Berinde és Dumitrescu a parasztokat a zsidókra uszítani. Nem első eset a történelemben, hogy a súlyos gondokkal küzdő paraszttömegekkel el lehet hitetni, hogy minden nyomoruságuknak a zsidók az okai. Mintha a zsidók volna a zsidók okai annak, hogy a mezőgazdasági termékek ára a mélypontra aludt, mintha a zsidók szabadítanak rá a végrehajtókra a falvakra, akik tudvalegileg legelőször a zsidók fejei fölé pergetik meg a dobort. Mintha a zsidók volna az okai annak, hogy a Banca Nationala kilenc százalékos kamatot szed visszszámítolás címén és emiatt a zsidómentes Banca Românească és a szintén zsidómentes paraszthitelek tizenhét-huszt százalékos kamattal préselnek ki a parasztoktól. Mintha a zsidók volna az okai annak, hogy a maramarosi erdőben évek óta nem esattog a fejsze, senkinek eszébe sem jut, hogy a régóta szükséges munkák megkezdjék és a zsidó munkáskezek éppen olyan kétségbeesett latergiával várják a jobb idöket, akár a román parasztok.

Tudja azt jól Cădere államtitkár is. Moldovan tartományi igazgató is, hogy nem a zsidók az okai mindennek. Jelentéseikben valóságos könyörögnek a kormányt, hogy sürgősen segítsen a parasztok nyomoruságán, különben egy szép napon jön egy másik agitátor a falvakba, ugyanazt a nótát fogja fújni, mint a cuzista agitátorok, csak a zsidók helyett mindenütt azt fogja mondani: a kormány... És akkor egészen más fordulatot fognak venni az események. Talán a két jelentésnek ezek a félre nem érthető jóindulatai adták meg az utolsó lökést az egyre habozó kormányt, ahhoz, hogy az erős kéz politikájához nyuljon. Ezzel azonban még nem oldották meg semmit. Hogy néhány agitátor és paraszt letartóztatták, az még egymagában semmit sem jelent. A kormány talán majd arra is rászánja magát, hogy a legnyomorultabb vidékek inséges lakosságán is segítsen. Annál inkább valószínű,

hogy ezt meg fogja tenni, hiszen nem a mi, hanem a saját maga érdekében cselekszik, ha minden olyan momentumot elhárít, ami veszedelmessé fajulható agitációt lobbanthat lángra.

Ez az érem egyik oldala. De amint nem tette meg a kormány kötelességét azzal, hogy néhány antiszemita agitátort letartóztatt, éppen ugy azzal sem intézte meg el a kérdést, hogy a gazdasági panaszokat igyekszik orvosolni. Mert a zsidóság nem hajlandó többé be-

letörödni abba, hogy minden nyomoruságnak és minden bajnak ő legyen a bünbakja. Évek óta egy szisztematikus rágalom-hadjárat folyik a zsidóság ellen és ez a rágalom mindannyiszor tápot fog találni, míhlyest valahol felborul a gazdasági élet kiegyensúlyozottsága. A kormány összetett kezekkel nézi, hogyan önti el az országot ennek a rágalom-hadjáratnak mocskos lavi-nája s azzal tér ki minden felelősség elől, hogy ninesenek olyan törvények, amelyek alapján el lehetne járni az uszítókkal és a rágalmozókkal szemben. Bár a büntető törvénykönyvnek nem egy paragrafusa ad a kormány-nak erre módot, az illetékes faktoroknak ez nem elég. Ha pedig ez nem elég, akkor teremteni kell olyan törvényt, ami egyszer és mindenkorra elég le-

gyen ahhoz, hogy ennek a féktelen izgatásnak végét vesse. Készüléfében van az új kisebbségi törvény, amelynek egyik fejezete a zsidó kisebbség kérdését fogja rendezni. Már most igényt emelünk arra, hogy a zsidó kisebbségről szóló törvény paragrafusai határozott és félre nem érthető módon a büntető törvénysszövegek elé utalják az antiszemita agitátorokat. A mi kisebbségi életünket szabályozó törvény csak akkor lesz az egyenlő jogok forrása, ha egyszer és mindenkorra el fogja venni a lehetőségét annak, hogy akár milyen hazafias jelszavakra való hivatkozással bárki is megcsúfolhassa népi és emberi méltóságunkat és akárki is arra vetemedhessék, hogy minket dobjon oda a felzgatott tömegdüh olcsó prédájának.

A tulhajtott sovinszta agitáció újabb büntette

Nyolc revolverlövéssel életveszélyesen megsebesítették Anghelescu belügyi alminisztert

A merényletet vassárdista diákok segítségével George Beza az Epoca munkatársa követte el, aki a macedo-románok egyesületének tagja és első vallomásában azt állította, hogy az ujdobrudzsai agrártörvény miatt akart bosszút állni az alminiszteren

Anghelescu belügyi alminiszter állapota rendkívül súlyos

Bucaresti—Bukarest, július 21. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Megrendítő és felháborító merénylet színhelye volt ma délután a belügyminisztérium épülete. Három elvetemült fiatalember, akiket a tulhajtott sovinszta agitáció megfosztott józan ítélőképességüktől, hivatali helyiségében megtámadta Anghelescu belügyi alminisztert és egyikük több revolverlövést adott le az alminiszterre, akit halálosan megsebesített. A tettesek állítólag Codreanu hírhedt vassárdájának tagjai, amely szervezeti tudvalegileg az utóbbi hónapok antiszemita zavargásait inszenálta.

Mikor e sorokat írjuk, még ninesenek teljesen tisztázva ennek az elvetemült merényletnek közvetlen indító motívumai. Az egyik merénylő, egy Beza nevű fiatal bukaresti újságíró, aki a revolverlövészeket adta le, azt vallotta, hogy Anghelescu miniszteren az ujdobrudzsai agrártörvény miatt akart bosszút állani. Tudvaleg, hogy a parlamenti ülészek utolsó napjaiban a kormány egy törvényt szavaztatott meg, amely az ujdobrudzsai agrárviszonyokat rendezi. Ennek a törvénynek egyes rendelkezéseit a jobboldali nacionalista körök sérelmesnek találták a dobrudzsai román kolonisták részére és a parlamentben maga Iorga professzor is éles kritika tárgyává tette a javaslatot.

Az ujdobrudzsai agrárprobléma

Ujdobrudzsában a földbirtokviszonyok teljesen rendezetlen állapotban voltak a román impérium létesítésének idejében. Az agrárreform során a föld egyharmadát macedon román kolonisták számára sajátították ki, akik azonban minduntalan összetűzésbe kerültek az autohton bulgár lakossággal éppen a földbirtokviszonyok bizonytalansága és a két nemzethez tartozó elemek rivalizálásából folyó torzalkodások miatt. A törvényjavaslat szerzője Mihailache földművelésügyi miniszter

volt, aki a javaslat parlamenti vitája alkalmából részletesen kifejtette azokat a jogi és politikai érveket, amelyek szükségessé tették ezt a törvényt és ezen keresztül a békének Ujdobrudzsában való helyreállítását.

Constantin Anghelescu belügyi alminiszter dobrudzsai származású és Silistira megye képviselőjeként került a parlamentbe.

Az ujdobrudzsai törvény hozatalában azonban közvetlen szerepe nem volt, mert ez a törvény kizárólag a földművelésügyi miniszter kezében volt. A törvényjavaslatot hozta elő. Ilyen körülmények között a nyomozó hatóságok az ujdobrudzsai agrár-

reformra való hivatkozással ürügynek tekintik esupán, amely mögött egészen más indító okok húzódnak meg. A vassárdisták azért jelentek meg ma délelőtt a belügyminisztériumban, hogy Vaida belügyminisztertől, vagy ennek helyettesétől kiterroizálják Zelea Codreanu gárdájának beszarábiai felvonulását, amelyet a legutóbbi eseményekre való tekintettel betiltott a belügyminisztérium. A nyomozó hatóságok már az első pillanatban összefüggést kerestek a beszarábiai mars betiltása és a merénylet között. A vizsgálat ebben az irányban indult meg.

A merénylet lefolyásáról szóló első tudósításainkat alább adjuk:

Hogyan történt a merénylet?

Ma délelőtt 11 órakor Maior belügyminisztériumi kabinetigazgató előtt megjelent Zelea Codreanu vassárdájának több tagja, akik audienciát kértek Vaida Sándor belügyminisztertől. Minthogy Vaida a belügyminisztériumban tartózkodott, ahol a szabadságon lévő Mironescut helyettesíti, a kabinetigazgató Anghelescu belügyi alminiszterhez utasította őket. Anghelescu délután fél kettőkor fogadta a delegációt. Néhány perccel azután, hogy a delegáció tagjai sorra kerültek, revolverlövészek zaja hallatszott ki Anghelescu belügyi alminiszter szobájából. A belügyminisztérium zsufolóság megtelt hatalmas várótermében a revolverlövészek zajára leirhatatlan pánik keletkezett. A kabinetiroda tisztviselői berohantak az alminiszter dolgozószobájába, ahol hatalmas vértócsában fekvő találtak íróasztala mellett a belügyi alminisztert. Mellette még füstlő revolverrel a kezében állott Gheorghe Beza diák, a Grigore Filipescu tulajdonát képező Epoca című lap fiatal munkatársa, körülötte a vassárda több tagja.

A belügyminisztériumban szolgálatot teljesítő detektívek azonnal letartóztatták egy a merénylőt, mint a többi

diákokat. A több sebből vérző belügyi alminisztert azonnal a Brancoveanu-kórházba szállították. Megállapítást nyert, hogy nyolc revolverlövést adott le Gheorghe Beza a belügyi alminiszterre s valamennyi lövés talált. A miniszter mellett, nyakán s mindkét karján megsebesült és azonnal elvesztette eszméletét. Állapota rendkívül súlyos.

A kormány tagjait azonnal értesítették a merényletről. Délben két órakor megjelent a Brancoveanu kórházban Maniu miniszterelnök, Vaida Sándor belügyminiszter és a kormányt összes Bukarestben tartózkodó tagjai.

A vassárdisták lefogják az alminisztert

A merénylő Beza és bűntársait a rendőrségre szállították, ahol Marin Gabrielescu ezredes-rendőrprefektus, Vaida Sándor belügyminiszter és Cădere belügyi államtitkár jelenlétében megkezdődött kihallgatásuk. Bezanál, megmozgása alkalmával, egy az Anghelescu belügyminiszter szobájához találó kulesot és több revolvertöltényt találtak. Beza kijelentette, hogy macedoniai származású és hogy az Epoca (Folytatása a 3-ik oldalon)

„Európában egyre erősbödik a háborus mentalitás“

állapította meg lord Robert Cecil az Interparlamentáris Unió ülésén

London, július 21. A lordok házában tegnap nyitotta meg Buisson, a francia képviselő ház elnöke, az Interparlamentáris Unió huszonhatodik ülésszakát. Henderson angol külügyminiszter megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy az angol külpolitikának minden törekvése arra irányul, hogy a háborút végérvényesen száműzze a világból. Henderson kijelentette, hogy véleménye szerint „a világ minden kormányának, tekintet nélkül politikai beállítottságukra, főcélja a béke biztosítása” s hogy ennek a célnak a megvalósítása után sóvárogna a világ összes népe. A Népszövetség munkájára azért van szükség, hogy a jövőben a nemzetközi konfliktusoknál ne az erőszak, de a jog döntse el. Még hosszú utat kell megtenni addig, hogy az összes kormányok belássák a szükségességet, mely szerint külpolitikájukat úgy kell felépíteni, hogy a háború lehetőségét is egyszer s mindenkorra kihagyják a számításukból. A leszerelésre vonatkozó megállapodások létesítése lesz az egyes államok békeakaratának próbaköve. Az izolálódás politikája elvesztette minden értelmét s ma már közhely az a megállapítás, hogy a világ napról-napra kisebb lesz s hogy a földgolyó összehúzódásával az emberiség egységesítésére vonatkozó törekvéseknek is lépést kell tartani.

Henderson után Lord Robert Cecil szólt fel, aki beszédében azt hangsúlyozta, hogy a nemzetközi politikában két egymást kiegészítő irányzatot kell megkülönböztetni. Az egyik irányzat a békét akarja, de a másik a háborus mentalitást akarja újra megerősíteni. A béke gondolatának terjedése nyilvánvalóan egyre lassabbá válik, míg az a háború előtti mentalitás, mely tizenhat év előtt világháborúra vezetett, egyre észrevehetőbben jelentkezik újra. Nem kell tulságosan nagy jelentőséget tulajdonítani az egyes államférfiak szónoki kitérésének, a mikor ezek a háborus előkészületek szükségességére mutatnak rá, de hiba lenne szemelni a háborúval való készülődésével szemben a nem észszerű annak az ábrándnak a szövötése, amelyik szerint a jövőben már nem lesznek konfliktusok az egyes népek között. Ez ugyan annyira nem valószínű, mint az, hogy egyszer olyan idő is lesz, melyben az egyes emberek közt sem lesznek többé civódások, veszedések.

Lord Cecil ezután kijelentette, hogy a technikai leszerelésre vonatkozó rendszabályok semmivel nem garantálják jobban a békét, mint különböző békeidőben kötött szerződések, melyekről nagyon természetesen csak akkor derül ki, hogy tényleg érnek-e valamit, ha egy nemzetközi konfliktus háborus kiéleződést ér el. A kormányok mindig a többi kormányok háborús szándékairól beszélnek, csak azért, hogy megindokolják népeik előtt a folytonos fegyverkezések szükségességét. Nem elég tehát a leszerelést követelni, de fel kell venni a harcot azok ellen a propagandák ellen is, melyek mindig háborús veszélyeket festenek a falra. A háborús veszélyekre való hivatkozással semmi mást nem lehet elérni, mint a háború előtti mentalitás felélesztését.

Lord Cecil ezután beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— A legszorgosabb európai együttműködés híve vagyok. Európa népei azok, melyek legalkalmasabbak minden időben a nemzetközi ellenségeskedések kiirtására. Nagy haladás

lenne az egész emberiség számára, ha az európai kontinens végre ugyanolyan biztosan lenne már pacifikálva, mint az Északamerikai Egyesült Államok.

Uj gyilkos rém tünt fel Németországban

Stettinben működik a düsseldorfi rém utóda, aki szintén levélben jelenti be gyilkosságait

Stettin, július 21. Még le sem zárultak a düsseldorfi rém bűnyüvének aktái, máris egy újabb hasonló természetű bűnyü tartja izgalomban a közvéleményt. Stettin lakossága nagy izgalomban van, mert a városban „stettini rém” ütötte fel a fejét, aki, úgy látszik, mindenben követni akarja a düsseldorfi tömeggyilkos példáját és büntette elkövetése után ő is levélben jelenti be a rendőrségnek, hogy újabb büntetést fog elkövetni.

Még a múlt héten történt, hogy a város határában borzalmasan megcsontított állapotban, holtan találták meg Hildebrandt Saroltát huszonegy éves cselédleányt. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlen leányon erőszakot követtek el, majd meggyilkolták. A rendőri bizottság még a

helyszínen volt, mikor arról érkezett hír, hogy hasonló bűncselekmény történt a város másik részében is. Azóta többiben felbukkant merényleteivel a „stettini rém”, a rendőrség azonban nem tudott nyomára akadni. Csütörtökön azután levelezőlap érkezett a rendőrségre, amelyben egészen primitív irással tudtul adja a „stettini rém”, hogy a múlt héten milyen bűncselekményeket követett el s meg is jelölte például azt a helyet is, ahol Hildebrandt Saroltát meggyilkolta. Együttal bejelenti a levelezőlap írója, hogy a közeli napokban újabb rémtettet fog elkövetni.

A rendőrség most még lázasabban nyomoz a titokzatos levélíró gyilkos után.

Hindenburg mainzi beszédében Stresseman halhatatlan érdemeit magasztalta

A francia lapok meleg hangon kommentálják Hindenburg szavait

Mainz, július 21. Óriási lelkes tömeg részvételével és Hindenburg elnök jelenlétében folytak le a mainzi felszabadítási ünnepségek. Hindenburg is beszédet mondott, melyben azt hangoztatta, hogy a Rajna-vidéknek a német birodalomhoz történő visszacsatolásában a főérdem elsősorban a rajna-vidéki hazafias német lakosságé, amely nem hagyta magát eltántorítani. Hindenburg méltatta ezután az elhunyt Stresseman pályáját és munkásságát és annak a reményének adott kifejezést, hogy a Saar-vidék fiait is vissza fogják küldeni Németországba. A Graf Zeppelin Hindenburg tiszteletére a déli órákban hosszasan körözött Mainz felett. A köztársasági elnök az ünnepségről táviratot intézett Stresseman özvegyéhez, Curtius külügyminiszter pedig a Stresseman-érmék mainzi alapkövére a birodalmi kormány nevében babérkoszorút helyezett. A dél-

utáni órákban Hindenburg Wiesbadenbe utazott, ahol szintén hatalmas tömeg várta érkezését és lelkesen ünnepelte az elnököt.

Párizs, július 21. A lapok részletesen foglalkoznak a mainzi felszabadulási ünnepségekkel és különösen kiemelik Hindenburg beszédének azt a részét, hogy a Saar-vidék kiűritése tekintetében a két nemzetnek mihamarabb meg egyezést kell létrehozni, mert ez az európai béke ügyét és a német-francia közéletét fogja szolgálni.

Mainz, július 21. Hindenburg elnök hajója ma nem fut be egyik rajnai város kikötőjébe sem. Holnap Koblenzben lesznek az ünnepségek.

A következő napokon az elnök részt vesz még a trieri, düreni és aacheni ünnepségeken s azután vonaton visszautazik Berlinbe.

Egy nagysomkuti zsidó fiatalember tragédiája

Eszelős lett, mert Newyorkból hazafelé utazva a hajón kloroformmal elaltatták és kirabolták 10 év alatt összetakarított pénzét

Satu-Mare—Szatmár, július 21. Nagy családfi, nem pénzarisztokrata, nem helyi társadalmi potentát, hanem egy egyszerű vidéki zsidó fiú sorsa sir ki a hétköznapi eseményekből. W. L. sorsa nagyon egyszerű. Egyszerű, mint sok ezer zsidó gyereké, kik elindulnak a kisváros faluból, vagy városnak csufozt kövezett uccájú községből pöttömnyi diáknak, hogy felvegyék a harcot a nagy ismeretlennel, küzdve ellene, vagy vele, mely nagy ismeretlent Elnöknek neveztek el.

W. L.-el is ez történt. Husz évvel ez-

előtt a szegény Apából és Anyából álló családi konferencia úgy határozott, hogy beküldik fiukat Somkutról Szatmárra, hadd tanuljon, lehet még belőle orvos, ügyvéd, vagy legrosszabb esetben valamelyik kereskedelmi vállalat tisztviselője, öreg korukra segíteni is fogja őket. A tanítás nehezen ment, de a fiú szorgalma minden áldozatot megérdemelt és a háborus évek sulya alatt a közben özvegy asszonnyá lett anyja a szájtól is megvonta a falatot, csak fia folytathassa tanulmányait. Az első állomás-hoz bérkezett W. L. Sikerült neki ki-

tüntetéssel letenni az érettségit a szatmári kereskedelmiben. Abban az évben, amikor a „végzett” fiatalember sorsa legbizonytalanabb volt, amikor ügyvédek, orvosok sem tudták használni diplomájukat. W. L. és sok más társa érettségi papírral a kezében vállalatból-vállalathoz kilépett, de csak ígérekkel telt el egyik hónap a másik után és egyik év a másik után. Tovább tanulni? Mire és miből? A kilátástalan helyzetet változtatni kell, gondolta W. L. és erőt vett rajta fájának rejtett ösztöne: a vándorlás: el innen! El Amerikába!

Amerikának akkor még nyitva voltak kapui és csak azok vállalkoztak a nagy utra, kiknek nem volt más menetsvárak. Newyork a lehetőségek metropolisza. A pénz az ocean folyik ott, még ma is az a tudat él az emberekben, csak annyi bátorságot kell venni, amennyivel itt tud hagyni mindent, ami közel áll hozzá. Mit hagyott itt W. L.? A bizonytalanságot, a céltalanságot és az ösrrött álmait. No meg szegény édesanyját, ki mindent pénzre tett, hogy fiának érvényesülési lehetőségét teremtsen és kijusson Amerikába.

Amikor a felhőkarcokló városába érkezett, tudta meg, hogy mit jelent Amerika. Érettségi bizonyítványa koffernek fenekére került, majd mint szükségtelen papirdarabot a többi régi levelekkel együtt elvitte a szemetes koscsi. Új és rettenetes élet kezdődött számára. Mosogató fiú, kisegítő uccaspró, pincér, gyári munkás, napzámós volt éveken keresztül. Sokszor hetekig nem evett, mert nem volt munkája. Már-már a Hudson fekete habjaiban akart menekvést találni, de otthonmaradt édesanyjára gondolt, ki mindenét feláldozta érte. Az anyja iránti szeretet győzött és hosszú évek nehéz munkája után szakmát tanult ki, mely meghozta a kellő eredményt is. Édesanyját segítette és közben garast garasra rakott. Nincs a világnak egyetlen munkása sem, amelyik mindenről le tudna mondani, csak azért, hogy a megtakarított pénzzel megalapítsa jövőjét, mint az amerikai zsidó munkás.

W. L.-nek is az volt a terve; összegyűjteni egy kis pénzt, aztán hazamenni édesanyjához. Tíz év keserves munkája után elérte célját. Takarékbetétkönyvében 10 ezer dollár volt, amikor levelet irt nagysomkuti édesanyjának, hogy hazamegy és otthon együtt új életet fognak kezdeni. Bizakodó hangon írta meg, hogy utjában meglátogatja Európa összes nagyvárosait, melyek utjába kerülnek, aztán hazatér, hosszú pihenésre. Tíz év nehéz fizikai munkája egészen deformálta. Szakitott minden ismerősével és kikoptak agyából az iskolában épített légvárak.

Amikor hajóra szállt, még levelet irt. Megírta, hogy az európai levegő, amely a tengeren megcsapta, mintha kikergette volna fejéből a „biznisz” gondolatát és szeretettel gondol vissza a diákori apró csinyekre. Diákársaira gondolt, vajjon mire vitték, vajjon melyik közülük engedheti meg magának azt a luxust, hogy Európából egy amerikai kirándulást megtegyen.

És talán éppen édesanyjára és a viszontlátás örömeire gondolva aludt el, amikor aljas kezek kloroform segítségével talán örök deliriumba kergettek W. L.-t és elrabolták tőle tíz évi keresetét, 10 ezer dollárt, mit magával vitt és iratait... és ennek következtében normális gondolkodását is.

A viszontlátás örömei helyett a bánat szállt egy szegény zsidó asszony lelkére. Értelmetlen volt fiának kisése és rossz sejtelmek gyötörték, mert soha sem történt meg, hogy fia ne írjon. És hetek múlva megérkezett a 10 éve nem látott fia. Fekete szemei, mintha tüzesebben ragyogtak volna, de messze, nagyon messze tekintettek, arcáról hiányzott a mosoly, az öröm és meg nem szólalt és jaj, ha mégis megszólalt:

„Anyám, én vagyok az... Az első W. L. ... mert van ám a világon sok W. L. 70-en szaladgálnak 23 országban... nem hiszed... itt az állampolgársági bizonyítványom... ez az igaz... rá is irtam all right... tudjátok ki vagyok, egy zseni... egy feltaláló... 23 találmányom van (azzal elővette egy rajzot és a tudományos terminus-technikusokat felsorolva mondja)... feltaláltam a távolbalatást... hang nélküli repülőgépet... trilliókat fogok keresni... mert zseni vagyok, dupla agyvelőm van és négy nyelven beszélek.”

Szomorú viszontlátás és W. L. a barátainak és ismerőseinek, ha találkozik, így meséli el az ő tragédiáját.

Hoffmann Nándor.

SCHWARTZ MENYHERTNE 1928-ban létesült ORTH. ZSIDÓ leánynevelő intézete ORADEA Szaniszló utca 13, az 1930-31 évre kibővített arányokban folytatja működését Kapucinus-u. 9. sz., az összes orth. zsidó és állami iskolák közelében. Szeretetteljes, gondos nevelés. Naponta 5-szöri és tápláló étkezés. Állandó tanárnői és orvosi felügyelet. Idegen nyelvek. — Zene. — Kereskedelmi és Iparművészeti tanfolyam, kémet és francia társalgás. — Prospektus. — **123** ciratkozás már megkezdődött.

„E” A belügymin

munkatársa. Elmo-
kában lévő kules
ajton keresztül ju-
miniszterhez. Mid-
lescura emelte, a
szerevette az őt f-
és rávetette maga-
Tudvalevő, ho-
nizster hatalmas
erejű ember, aki
szerelet elbánt vol-
ban a pillanatban
revolveres merény-
odaugrott a vasg-
fogták az életét
merénylő karja il-
és a néhány perc
után akadálytalan-
veret. A minisz-
volt Popenaru as-
vü egyesület elnö-
tek láttára elaju-
A rendőrségben
hogy azért akarta
mert bosszút akar-
zsa agrártörvény-
sérti a macedón-
szálat az egész r-

Újabb ré

Bucuresti—Buk-
Anghelescu belüg-
vetett merénylette-
vezetőket jelentik
A revolverdörre-
dr. Torenni és Cod-
próbáltak az alm-
hatolni. Ez azonb-
tések árán sikerül-
belülről nyomták.
tak a szobába, a
írót a földön talá-
gó revolverrel. Ra-
belügyi alminisz-
nyakából vastag s-
A szőnyeg, a mir-
és a falak is vérr-
ve. Midőn a kab-
tak, Beza kiabált
— En gyilkolta
gyok!

Meg akarták

A szobában tar-
talember: Baicu
ránescu igyekezte
ből kiosonni, de
nal megkötözték
testársát. A mi-
előtt közben össz-
egész személyete-
ben tartózkodó id-
magatartást kezd
fiatalemberrel sz-
levő rendőrfelkés-
hátsó kapuján ké-
a merénylőket el-
ben meglincselték

Anghelescu alm-
sem vesztette el
egyre inkább ell-
kabinetnököt.
Brăncovenesti-kó-
kórházban Gomo-
te első segélyben
majd Röntgen-fe-
amelyből kiderül-
sem maradt a te-
arcátsurokta, a t-
vállán és jobb k-
Gomoiu professz-
miniszter sérülés-
szinüi, hogy rövid
beiből.

A merénylő E-
kozatot találtak
hogy előre megfo-
el a merénylőket.
Cadrilaterben a
előnyben részesít-
kolonistákkal sz-

hanem az előállítás
ban még a szálló híve-
létfoglalás, amely-
nélkül mindenütt kö-
végezi. Mi magunk is
juk a kezükkel a
formációkat ingyen ad-
a mai napon a Reko-
schinen címre Me-

Fontos különös

„En gyilkoltam meg! Román vagyok!”

A belügyminisztérium tisztviselői meg akarták lincselni Angheliescu alminiszter merénylőjét

(Folytatás az első oldalról)

munkatárs. Elmondotta, hogy a birtokában lévő kules segítségével a hátulsó ajtón keresztül jutott be a belügyi alminiszterhez. Midőn revolverét Angheliescunak emelte, a belügyi alminiszter észrevette az őt fenyegető veszedelmet és rávetette magát a merénylőre.

Tudvalevő, hogy Angheliescu alminiszter hatalmas termetű, robusztus erejű ember, aki kétségtelenül könnyűszerrel elbánt volna támadójával. Abban a pillanatban azonban, amint a revolveres merénylőre vetette magát, odagrott a vaspáncél két tagja és lefogták az életét védő alminisztert. A merénylő karja ily módon felszabadult és a néhány percig tartó dulakodás után akadálytalanul süthette el a revolvert. A miniszter szobájában jelen volt Popenaru asszony, a Taranea nevű egyesület elnöknője, aki a történetek láttára elajult izgalomban.

A rendőrségen Beza kijelentette, hogy azért akarta megölni Angheliescut, mert bosszút akart állani az ujdobrudzsi agrártörvényért, amely mélyen sérti a macedón-román kolonisták és általában az egész román nemzet érdekeit.

Ujabb részletek a merénylőről

Bucuresti—Bukarest, július 21. Az Angheliescu belügyminiszter ellen elkövetett merénnyel kapcsolatban a következőket jelentik még:

A revolverdörrenések után elsőnek dr. Torenin és Codreanu kabinetfőnökök próbálták az alminiszter szobájába behatolni. Ez azonban csak nagy erőfeszítések árán sikerült nekik, mert az ajtót belülről nyomták. Midőn végül bejutottak a szobába, a merénylő Beza újságit a földön találták kezében a füstölő revolverrel. Rajta térdelt Angheliescu belügyi alminiszter, akinek arcából és nyakából vastag sugárban tört elő a vér. A szőnyeg, a miniszter dolgozó asztala és a falak is vérről voltak tele. Berontottak, Beza kiabálni kezdett:

— En gyilkoltam meg! En román vagyok!

Meg akarták lincselni a merénylőt

A szobában tartózkodó másik két fiatalember: Baicu Alexandru és Jon Gurănescu igyekeztek a miniszter szobájából kiosonni, de lefogták őket és azonnal megkötözték úgy Bezá, mint két testvérét. A miniszter dolgozószobájában előtérben összegyűlt a minisztérium egész személyzete, valamint az épületben tartózkodó idegenek, akik fenyegető magatartást kezdtek tanúsítani a három fiatalemberrel szemben. A helyszínen lévő rendőrfelkészültség a minisztérium hátsó kapuján keresztül volt kénytelen a merénylőket elszállítani, mert különben meglincseltek volna őket.

Angheliescu alminiszter egy pillanatig sem vesztette el öntudatát, bár ereje egyre inkább elhagyta. Ő maga kérte kabinetfőnökét, Torenin dr.-t, hogy a Brăncovenesti-kórházba szállítsák. A kórházban Gomoiu professzor részesítette első segélyben a sebesült alminisztert, majd Röntgen-felvételt készítettek róla, amelyből kiderült, hogy egyetlen golyó sem maradt a testében. Egyik golyó az arca körül, a többiek pedig a mellén, vállán és jobb karján sebesítették meg. Gomoiu professzor kijelentette, hogy a miniszter sérülései nem halálosak. Valószínű, hogy rövidesen fel fog épülni sebeitől.

Nevetnek a merénylők

A merénylő Beza táskájában nyilatkozatot találtak, amelyben kijelenti, hogy előre megfontolt szándékkal követi el a merényletet, amelynek oka az, hogy Cadrlaterben a bulgár parasztságot előnyben részesítik a macedóniai román kolonistákkal szemben. Beza egyébként

az Epoca szerkesztőségének tagja volt, ahonnan három nappal ezelőtt elbocsátották. Baicu és Gurănescu tagadják, hogy a merényletben részt vettek volna. Azt állítják, hogy ők a „Tineretul Constantin Román” (Az Öntudatos Román Ifjúság) nevű egyesület tagjai. A délutáni órákban Stănescu vizsgálóbíró megkezdte a merénylők kihallgatását, akik valamennyien igen jókedvűeknek mutatkoztak és a legkevesebb megbánást sem mutattak. Cinikusan, nevetve mondták be személyi adataikat.

Codreanu fenyegetőzik

Bukarestben tartja magát az a verzió, hogy úgy Beza, mint a társai, Zelea

Codreanu vaspáncéljának tagjai. Ezt látják megerősíteni az is, hogy Codreanu napok óta Bukarestben tartózkodik és az elmúlt éjszaka röpíratokat osztogatott szét a főváros utcáin, amelyben figyelmezteti a politikai pártokat és az elzsidósodott sajtót, hogy amennyiben a jelenlegi állapotoknak nem vetnek sürgősen véget, úgy ő a máramarosi és bukovinai zsidók által kiszíjolt román vértanúk élére fog állani és mindent elsöpör utjából. Tegnap délután Codreanu hosszú tőrrel a szájában, több vaspáncél kíséretében, végigment a Calea Victoriei és Bukarest nagyobb utcáin, mindenütt érthető nagy feltűnést keltve.

A merénylő beismerte, hogy aktiv tagja a vaspáncéljának

Bucuresti—Bukarest, július 21. Délután fél ötkor egy sziguranca komisár és két rendőr elvitték a merénylő Bezá a Strada Italiană-n lévő lakására, ahol egy Zarma nevű szintén macedóniai diákkal lakott együtt. Megállapítást nyert, hogy utóbbi semmit sem tudott a merénylőről. A házkutatás alkalmával számos levelet találtak, amelyekből megállapítható, hogy a merénylő a szélsőséges nacionalista agitátorokkal állott összeköttetésben. Megtalálták lakásán a vaspáncél plakátjainak egy nagyobb esemélyét. E plakátokat ép az éjjel ragasztották ki ismeretlen tettesek a főváros utcáin. Beza be is ismerte, hogy aktiv tagja a vaspáncéljának.

A vizsgálat során máris megállapítást nyert, hogy Beza meg akarta gyilkolni Sterét ezelőtt néhány hónappal. Annak idején ki is hallgatták a rendőrségen, de azután szabadonbocsátották. Beza kihallgatása alkalmával hangsúlyozta, hogy ő a nemzet katonája és meg kellett büntetnie azt, aki a románok ellen irányuló Dobrudza-törvény értelmi szerzője volt. Állítása szerint Baicu és Gurănescu nem voltak bűntársai.

— Miért tetted ezt? — kérdezte Bezá a rendőrprefektus, amikor elébe vezették a merénylőt után.
— Hogy vége legyen a nemzeti szé-

A Zsidó Parlamenti Klub követeli Maniutól, hogy a kormány minisztertanácson szögezzesse le álláspontját az antiszemita agitáció kérdésében

Bucuresti—Bukarest, július 21. Dr. Fischer József országgyűlési képviselő vasárnap délután audiencián jelent meg Maniu miniszterelnök előtt és teljes részletességgel feltárta a legutóbbi súlyos antiszemita kilengések tényleges történetét. Fischer József dr. ismertette a miniszterelnök előtt a bukovinai excessusok indító okait, majd rámutatott arra, hogy a máramarosi lakosság a hivatalos vizsgálat eredménye ellenére is szoros kapcsolatot lát a lelkesek és a cuzista agitátorok izgatott propagandája és Borsa leégése között. Végül megismételte azt a hat követelést, amelyet a Zsidó Parlamenti Klub a belügyminiszterrel szemben felállított, kérve a miniszterelnököt, hogy minisztertanácsi döntés formájában foglaljon állást a kormány az antiszemita agitátorokkal

szemben. Maniu kedd estére ismét magához kérte Fischer József dr.-t, hogy követeléseire érdemleges választ adjon.
Hegedüs Nándor nagyváradi magyarpárti képviselő levelet intézett a Zsidó Parlamenti Klub elnökségéhez, amelyben köszönetet mond azért, hogy az ország zsidó testületeinek és szervezeteinek bukaresti értekezletére őt is meghívták. Hegedüs Nándor kijelenti, hogy már eleve csatlakozik a kongresszusnak mindazon határozataihoz, amelyek a brutális antiszemita excessusok letörését célozzák. Végül rámutat arra, hogy a magyar párt kolozs megyei tagozata egy, már hónapokkal ezelőtt hozott határozatában állást foglalt az antiszemita kilengésekkel szemben.

Dr. Fischer Tivadar az országos zsidó értekezlet céljairól

Cluj—Kolozsvár, július 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). A holnap összehívott országos zsidó értekezlet elé nagy érdeklődéssel és várakozással tekint Románia egész zsidósága, amely már régóta érzi hiányát egy ilyen egységes megmozdulásnak az egyre fenyegetőbb arányokat öltő antiszemita mozgalommal szemben. Az értekezleten mindenekelőtt a zsidó parlamenterek fogják ismertetni az egyes ország-részek zsidóságának helyzetét, vala-

mint a kormánnyal eddig folytatott tárgyalások eredményeit. Fel fognak ezenkívül szólni a nagyobb hitközségek és zsidó testületek képviselői is.
Felkerestük ma dr. Fischer Tivadar képviselőt, akinek Athene Palace szállásán lakásán tudvalevőleg a Zsidó Parlamenti Klub gyűlése lezajlott és felkértük, ismertesse az Uj Kelet olvasói számára az országos értekezlet céljait és azt, hogy milyen konkrét eredményeket vár a Parlamenti Klub

gyennek — válaszolta a fanatikus ifjú.
— Nem sajnálja áldozatát? — kérdezték tőle.
— Soha nem fogom megbánni, amit tettem — mondotta Beza.

A merényletet a szemtanúk vallomása alapján egyébként most a következőkben rekonstruálják:

Baicu és Gurănescu külön kértek audienciát Angheliescu kabinetfőnökétől, dr. Toreninótól, Potârca földművelésügyi alminiszter egy ajánlólevele alapján. Beza audienciájára csak később került volna sor.

Amikor Baicu és Gurănescu beléptek a miniszter szobájába, Beza félrelökte az ajtónál és e szavakkal: „En is közéjük tartozom” — berontott társai után Angheliescu szobájába. Itt a fiatal emberek átnyújtották az alminiszternek Potârca levelét, valamint egy kérvényt, amelyben a „Tineretul Constantin Román” részére segílyt kérnek. Angheliescu leült egy fotelbe és olvasni kezdte a kérvényt, amikor észrevette, hogy Beza revolvért rántott és ráirányítja. A miniszter felkapta a telefonkagylót és Bezához vágta, akinek első lövése így csak surolta Angheliescut. Erre formális birkózás kezdődött köztük. Angheliescu a földre dobta a diákat, aki viszont többször rálőtt. Ez alatt a két testvér a terem két ajtaját őrizte és nem engedte, hogy a lövések zajára a tisztviselők behorjanának a szobába. Végül azonban mégis sikerült Vajda miniszter kabinetfőnökének, Codreanunak és dr. Toreninnek behatolniuk és ártalmatlanná tenniük a merénylőt.

Angheliescu állapota nem életveszélyes

Angheliescu állapot estei jelentés szerint nem életveszélyes és remélhetőleg rövidesen fel fog gyógyulni. A miniszter mindvégig eszméletlenül volt és maga adott utasítást, hogy hova vigyék és milyen orvost hívjanak hozzá.

ettől a megbeszéléstől. Dr. Fischer Tivadar kérdésünkre a következőket válaszolta:

— Az elmúlt hetek szomorú és vészjósló eseményei önkéntelenül vetették fel a Zsidó Parlamenti Klub tagjaiban a gondolatot, hogy ebben a súlyos helyzetben értekezletre hívják össze az ország összes zsidó testületeinek, elsősorban pedig a hitközségeknek a képviselőit és hogy ezen a révén egy, a legszélesebb rétegeket magában foglaló felelős fórum szögezzesse le a zsidóság álláspontját a lezajlott eseményekkel szemben és állapítsa meg a szükséges teendőket a még nagyobb bajok elhárítása érdekében. Nyomatékosan hangsúlyoznom kell, hogy ez az értekezlet teljesen távol áll minden politikától, napirendjéről ki vannak zárva a politikai kérdések és feladata kizárólag az antiszemita agitációval kapcsolatos teendőkre van irányítva.

— Az értekezleten javasolni fogjuk egy országos zsidó képviselői megteremtését, amelynek az lesz a hivatása, hogy a romániai zsidóság egyetemét érintő kérdésekben, esetleg a Zsidó Parlamenti Klub közreműködésével, az összes illetékes fórumoknál a zsidóság álláspontját képviselje. Ez az országos zsidó képviselői természetesen csak ad hoc jellegű lehet, a magam részéről azonban kívánatosnak tartanám, hogy ez a megtartott értekezlet az első konkrét lépés legyen az oly régóta óhajtott országos zsidó szervezet megteremtése felé. Az eddig beérkezett jelentésekből megállapítható, hogy az országos értekezlet Románia minden nagyobb hitközsége és egyéb zsidó közülete megfelelő delegáció által képviselve lesz.

— Venizelosz európai körútra indul. Athénből jelentik: Venizelosz görög miniszterelnök, akinek a napokban kellett volna vidékre utaznia, a fővárosban maradt és július 25-én európai körútra indul. A miniszterelnök szeptember 20-ig marad külföldön és ez idő alatt Svájcba, Franciaországba és Németországba látogat el. A görög miniszterelnök a Népszövetség ülésének tartama alatt néhány napot Genfben fog tölteni.

Biztos egzisztencia
és legalább 8000 lej havi jövedelem biztosítható az üzérő

REKORD
Universal-gyorskötőgéppel

Háromnyeműk és más újabb időben moderné vált kötött ruhaneműk előállítását saját otthonunkban szép és önálló hivatás vagy mellesleglalkozás, amelyet előismeretek nélkül mindenütt könnyen el lehet végezni. Mi magunk is megvásároltuk a kézikönyvet és a kézikönyvet a kézikönyvet ingyen adunk le. Információkat ingyen adunk le. Még a mai napon a Rekord-Stitchmaschinen címre Medias 500

Fontos különösen nőegyesületeknek!!!

Nagyváradi Zsidó Fiuinternátus
Oradea, Str. Delavrancea 17. (Ritook Zs.-u.)

A nagyváradi Társulat Kereskedelmi, az Orth. Gimnázium és a Zsidó Liceum Igazgatóságaitól ajánlva. Elsőrendű kóser ellátás. A növendékek szaktanárok által való előkészítése. — Minden iskolai és internatusi ügyben felvilágosítással szolgál az internatus igazgatója Szilágyi Adolf zsidó Liceumi tanár.

Prospektust kívánatra díjlanul küldünk!

az érettséget a szat...
en. Abban az évben...
ott egész Európa, a...
fiatalemberek sorsa...
volt, amikor ügyvé...
adták használni dip...
sok más társa érett...
ében vállalatlótól-vá...
de csak ígéretekkel...
a másik után és...
án. Tovább tanulni?...
látástalan helyzetben...
ndolta W. L. és erőt...
ejtett ösztöne: a ván...
Amerikába!

r még nyitva voltak...
vállalkoztak a nagy...
olt más mentstvárak...
gek metropolisa. A...
k ott, még ma is az...
erekben, csak annyi...
ni, amennyivel itt...
ami közel áll hoz...
W. L.? A bizonyta...
ságot és az őss...
szegény édesanyját...
ett, hogy fiának ér...
get teremtsen és ki...

reolók városába ér...
ogy mit jelent Ame...
onyitványa kofferé...
majd mint szükség...
a többi régi levelek...
a szemetes kos...
élet kezdődött szá...
kisegítő uccaseprő...
ás, napszámos volt...
okszor hetekig nem...
munkája. Már-már...
abbaiban akart me...
otthonmaradt édes...
mindenét feláldozta...
i szeretet győzött és...
munkája után szak...
án meghozta a kellő...
sanyját segítette és...
sra rakott. Nincs a...
munkása sem, amed...
adna mondani, csak...
gtakarított pénzzel...
mint az amerikai

volt a terve; össze...
zt, aztán hazamenni...
v keserves munkája...
Takarekvetétkönyvé...
volt, amikor levelet...
sanyjának, hogy ha...
együtt új életet fog...
dó hangon írta meg...
otgatja Európa ösz...
helyek útjába kerül...
hosszu pihenésre...
i munkája egészen...
t minden ismerősé...
ből az iskolában

állt, még levelet írt...
rópai levegő, amely...
ta, mintha kikerget...
„biznisz” gondolatát...
l vissza a diákori...
áktársaira gondolt...
vájjon melyik közü...
magának azt a lu...
ól egy amerikai ki...

mesanyjára és a vi...
gondolva aludt el...
loroform segítségé...
umba kergettek W...
le tíz évi keresetét...
t magával vitt és...
következtében nor...
is.

Teofanescu őrnagy kijelentette, hogy impressziója szerint bűnös kezek gyújtották fel Borsát

A két antiszemita pap és öt diák harminc napi vizsgálati fogságát rendelte el a vádtanács,

Berindenét és a huszonnyolc parasztagitátort pedig szabadlábra helyezték

Vasárnap a békülékenység szellemében ültek össze a borsai románok és zsidók vezetői

Sighet—Máramaros, július 21. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Részletesen beszámolt az Uj Kelet arról, hogy a belügyminisztérium távirati parancsára a máramarosszigeti hatóságok egy zászlóalj katonaság kíséretében szombaton kivonultak Borsára és az antiszemita agitáció vezetőit: Dumitrescut és Berindét, Berinde feleségét, Berinde unokaöccsét és huszonnyolc paraszt agitátort letartóztatták. A letartóztatottakat erős katonai és csendőrfedezettel a máramarosszigeti ügyészség fogházába szállították.

Berinde erre az alkalomra teljes papi ornátusba öltözött és a kereszttel a kezében akart felszállni a csendőrök közé a hatósági autóbuszra. Chindris ügyész azonban elvettette a keresztest Berindétől azzal, hogy most nem istentiszteletra, hanem a börtönbe indul.

A későn érkezett segítség

Mielőtt még az agitátorokat letartóztatták volna, Berinde, aki sejtette már, hogy közeleg a letartóztatás pillanata, táviratilag kért segítséget a bukovinai vaspálya vezérkarától. Ez a segítség azonban már későn érkezett és kevés is volt. Szombat éjszaka négy diák érkezett Bukovinából a polyanai templomhoz, akiket az ott őrt álló csendőrök nyomban őrizetbe vettek és erős fedezettel meg a hajnali órákban Máramarosszigetre továbbították.

Szabadlábra helyezték Berindénét és a parasztokat

A letartóztatott agitátorok előtt a vizsgálóbíró még vasárnap délelőtt kihirdette a vizsgálati fogságot. Hétfőn délelőtt összeült a vádtanács, amely a huszonnyolc paraszt-agitátor szabadlábrahelyezését rendelte el és ugyanekkor szabadlábra helyezte egészségi állapotára való tekintettel Berindénét is, míg a többi vádlottal szemben fenntartotta a harminc napos vizsgálati fogságot. E pillanatban tehát Berinde és Dumitrescu kívül letartóztatásban van Berinde diák-unokaöccse és a szombat éjszaka elfogott négy diák, valamint Strafundá és Nutu, az a két borsai paraszt, aki a hó 16-án Borsán fejével támadt rá Sfetea csendőrkapitányra.

A meglepő indokolás

A vádtanács indokolása rendkívül meglepő. Az indokolásban egyetlen szóval sinensen inkriminálva a két pap és a diákok bűnös antiszemita agitációja és a zsidóság élet- és vagyonbiztonsága ellen elkövetett uszítása. A vádtanács azért látta szükségesnek a vizsgálati fogság megerősítését, mert a két pap és a diákok július 16-án hatóság elleni erőszakra bujtogatták a parasztokat és az általuk fellázított parasztok rátámadtak a hivatalos kötelességét teljesítő Sfetea csendőrkapitányra.

Ugyanekkor nagy meglepetést keltett az a körülmény is, hogy az antiszemita izgatásban elsősorban bűnös 28 paraszt-vezért azon a címen bocsátották szabadon, hogy nem volt részük a csendőrkapitány elleni lázadásban, holott Borsán azért fogdosták össze őket, mert a zsidók ellen izgatták a falut. A szabadonbocsátott parasztok nyomban visszautaztak Borsára, ahol megjelenésük érthető riadalmat keltett a zsidóság körében. Ez egyszer azonban nem volt ok aggodalomra. Teofanescu őrnagy, aki katonáival az agitátorokat összefogdosta, kétszer huszonnégy óráig valóságos ostromállapot alatt tartotta Borsát és az izgatásnak még a kísérlet is csirájában fojtotta el.

Teofanescu őrnagy szenzációs megállapításai

Hosszu hetek óta vasárnap virradt a borsai zsidóságra az első valóban békés nap. A katonaság erélyes fellépése jótékonyan befolyásolta a tendenciózus uszítással megmetyélezett atmoszférát. Vasárnap délelőtt Filipán községi bírói ülésre hívta össze a község vala-

mennyi rétegének képviselőit. Ezen az értekezleten résztvett Teofanescu őrnagy, Stan és Bartos lelkészek, akik a zavargások napjaiban emberfeletti munkát végeztek, hogy az antiszemita lelkészek aknamunkáját ellensúlyozzák, a zsidó hitközség részéről pedig Steinfeld Lázár és Birnbaum. A két lelkész ezuttal is a lelki béke megteremtésének szükségességéről beszélt. Filipán bíró arról beszélt, hogy a borsai vezetőembereknek és a tősgyökeres borsaiaknak össze kell fogniok a rend és a harmónia megteremtése érdekében és közös erővel kell leszereljük a forradalmi lázást.

Az értekezlet szenzációja Teofanescu őrnagy beszéde volt, aki kijelentette, hogy nem a zsidók állítják azt, hogy Borsát felgyújtották, hanem az egész világ.

A máramarosi parasztok Bukarestbe küldött delegációja kijelentette, hogy a zsidók az ő sors- és élettársuk

Bucuresti—Bukarest, július 21. Ma délelőtt a máramarosi parasztnak egy delegációja érkezett Bukarestbe. A delegáció audienciát kért Maniu miniszterelnöktől és Mihaleache földművelésügyi minisztertől, akik előtt a következő kívánásaik teljesítését fogják kérni:

1. Az erdőkitermelési program

— Minden jel arra mutat, — mondotta az őrnagy — hogy Borsát tényleg felgyújtották. En, aki alig pár órája vagyok a községben, olyan impressziókat szereztem, hogy bűnös kezek gyújtották fel a zsidó negyedet.

A zsidó hitközség nevében a felszólalásokra Steinfeld Lázár hitközségi elnök választott, aki örömmel vette tudomásul a békülékenységi szellemének megnyilatkozását, de kijelentette, hogy a zsidóság garanciát kíván arra, hogy a rendet tényleg biztosítani is fogják és a parasztok nem az antiszemita agitátorok tanításainak, hanem az itt elhangzott beszédeknek szellemében fognak ezután cselekedni.

Értesülésünk szerint a Borsán állomásozó katonaságot csendőrökkel fogják leváltani. A bukovinai csendőrlégió 160 csendőrt vezényelt Borsára és mi-

azonnali revízió alá vételét.

2. A fatermelő helyeknek kereskedelmi gécepontokkal való összeköttetését.

3. Felsővisó község agrársérelmeinek orvoslását. Közbitékoság problémájának likvidálását.

A delegáció vezetői meglátogatták a Lupta szerkesztőségét, ahol elmondot-

Két erélyes távirat pontot tett a borsai zsidók kálváriájára

Sighet—Máramaros, július 21. Nem, akkor mi sem akartuk még elhinni. Kezdetben. Pedig kilencen jöttek le és mindannyian egybehangzóan vallottak. Hogy igenis a pap volt az, aki ablakot zuzott, pofozott, szegezett, vizbe hajigált. Hogy társa is van, szintén pap, reverendás, nagy kereszttel a nyakában s hogy ők ketten, lelkek magvetői, hajánál fogva cibáltak ki egy zsidó lányt az ágyból.

„Mondom, mi nem akartuk ezt annak idején elhinni. Eskettük szegényeket égre-főre, de a tudattal csak nehezen birtunk megbárátkozni. És a szerkesztőségben is, amikor telefonon közöltem a hírt, kézről-kézre járt a kagyló. Hogy papok?... aktiv lelkészek... Borsán... a máramarosi... papok... Tehát mindannyian jól hallottuk? Egyikünknek se mondták fel idegei a szolgálatot? Istenem, hová jutottunk! Ez május hatodikán történt.

Másnap Polyánán nem ismertünk tegnapi önmagunkra. BARRIKÁD, lázadás, hatóságok csufos megretirálása. Mert a recept itt új volt. Jól kieszerelt, öreg antiszemita szövegek helyett gyilkolásra, gyújtogatásra uszítottak.

— Mi lesz? — ennek a kérdésnek a hidege ott volt Borsán minden zsidó szívében. Erre a rémre riadtak fel, ha felkiáltott az éjszaka. És a dolgokban, a levegőben — a hatnapos terror látványos elfojtása után is — valami nagy árnyék közeledett.

...S kerek két hónapon át torokba akadt csont, eleven lelkiismeretfurdalás voltunk a máramarosi hatóságok előtt. Rosszindulattal, rémhirhajással szállal vádoltak uton-utfélen. Hogy az Uj Kelet így, hogy az Uj Kelet úgy. Hogy a lelkek rég megbékültek, csak mi szitjuk tovább a tüzet.

Közben vérszerződést kötnek, fenytenek, szerveznek s az egész agitáció-

ban, mint piros fonal végigkigyózik az egyetlen, de egyben leghatásosabb lehetőség: tűz!

Julius másodikán Steinfeld Lázár, a borsai zsidók előjárója, felkeresett. A krízis, így mondta, már elérte a tető fokát. Mi jajgatunk, segítségért kiabálunk, könyörgéssel fordulunk egyik hatóságtól a másikhoz s mindenütt, kivétel nélkül, közlegyintéssel intéznek el.

Igyekeztem a lelkére beszélni. Tudtam, nem sokat fog használni. Éjfél után volt, amikor bucsuztunk.

Széles pataokban folytak a könnyei és mondta:

— Tudom, amikor mi viszontlátjuk egymást, az én házam helyén csak üszök és hamu lesz...

Alig negyvennyolc órával később: Borsai lángokban állott!

Az emberek riadtan néztek egymás szemébe, valósággal meg voltak dermedve. Engem meg sem lepett a dolog. Steinfeld Lázárt sem. Házának romjai előtt láttuk viszont egymást. Ő nyugodt ságot mimelt s olyan hangon, mintha tökéletesen meggyőződött volna, szemembe vágta:

— No, mit mondtam? ...

A tűz, mint egy örült hisztériás, ezer hangon ropta a táncát. Autó berregett és a prefektus egyenesedik ki a láng szörnyű kermese előtt. Belsőmúl a lángokba és ajkára cinikusan naiv mosoly jelenik meg:

— O ars Borsai! (Leégett Borsai!) Konstátálja ...

Nevetett és, hajh, nem jöttek el a mult évek, hogy mint sárató asszonyok, körüljajgassák az elpusztuló házakat és nem pattant fel a temető, hogy ide küldje a csonttázaradt apákat s hogy a vázak rettentő tetemreihábas mondják el az ősi munka, az örökölt szenvedés jogát!...

Minden leégett: ház, butor, kert, csűr, istálló, botakarított áldás. S mindezt fel-

Betegségek

Epe, Máj, Lép, Vese bántalmak nagy fájalmakat okoznak.

HAZIKURA - eredeti természetes Karlsbadi Ásványvízzel

helyt a csendőrkülönítmény megérkezik, Teofanescu őrnagy zászlóaljával Szigetre vonul vissza.

Áthelyezték Berindét és Dumitrescut

Az egyházi hatóságoktól szerzett értesülésünk szerint miután a vádtanács jóváhagyta Berindével és Dumitrescutal szemben a vizsgálati fogságot, megérkezett a két antiszemita pap áthelyezése. A szamosújvári görögkatolikus püspökség Berindét egy kolozsmegyei faluba, a kolozsvári görögkeleti püspökség pedig Dumitrescut Szilágy megyébe helyezte át. Az áthelyezés végrehajtására természetesen csak akkor kerül a sor, ha a két pap az előreláthatólag súlyos büntetést ki fogja tölteni.

tak, hogy Máramarosban a lakosság nyomora hihetetlen méreteket öltött és amennyiben nem történnek sürgős intézkedések, úgy a mai rettenetes helyzetnek katasztrófális következményei lehetnek. Kijelentették végül, hogy ők távolállnak mindenféle antiszemita megmozdulástól és a máramarosi zsidók az ő sors- és élettársuk.

karmolt lelkek tehetők, bosszuba lökött emberek: a kiírthatatlan ös-gyűlölet.

Péntek éjjel a falu panaszos fiúttal volt tele.

A Borsa-patak partján pedig egy csűrben, nem messze az országúttól, Ganz Eszter feküdt. Gyermekeit kereste és a gyilkos lángok kiégették drága aggódó szemeit. A megkínzott anya üres szemüregi olyanok voltak a júliusi ég derült sátora alatt, a sugárzó völgy lapján, mint egy kérdőjel, amely elől durva lábak eltápoták az írást.

Sohse felejttem el ezt a látványt!

— Nem, ne küldjete nekünk kenyeret! Mi csak élni akarunk, élni, élni...

A borsalmas tűz után, amikor Berindék diadalban mámorosodtak, amikor a pusztuláson felbuzdulva újra „munkához” láttak, amikor Borsa község három ezer zsidó lelke egy bibliai sötét vízió lett és fölötta a végzet fekete ostromai pattogtak, ekkor, a terhes órákban azt üzenték a borsai zsidók:

— Ne küldjete nekünk kenyeret, mi csak élni akarunk...

...S újra a prefekturára szaladtunk, ahol a vármegye feje kelletlenül jelentette ki:

— Lám, mennyi baja van az embernek, — ha erélyes...

Letartóztatták őket, a papokat a papnét, a parasztokat és most itt vannak a szígi ügyészség fogházában.

Két erélyes távirat pontot tett a borsai zsidóság kálváriája után. És a megrogt, megtaposott emberek szívük mélyéből sóhajtozzák:

— Istenem, csak „ezzel” legyen minden leróva...

Schön Dezső.

— HALDOKLIK WAGNER SIEGFRIED. Berlinből jelentik: Wagner Siegfried, Wagner Richard fia, néhány nappal ezelőtt Bayruthban idegkimerültségben megbetegedett. Közben azonban tüdőgyulladást kapott, úgy hogy állapota válságosra fordult. Állapota olyan súlyos, hogy minden percben halálát várják.

Sztják konferenciát

Beavatott politikai veszik, hogy az a német választás halasztani szep-leg október elejére.

Összeütközés rendőrség és sták között

Bombayból jelenen az indus nacio-örség között össze-nyelkeknek során a port zuditottak a aatalom a kódobá-ásználta. A lövé-egsebesítették. A ka az volt, hogy a karták akadályozni lok szállítását.

an tárta a elé követe-olozsvári ngresszus

lius 21. (Az Uj Ke-egnap délelőtt a kisebbbségi tanító újabb kongresszus on. Ez alkalommal utasai jöttek ösz-egygyűlés keretében a sérelmeket, meg-öblémákat, amelyek asság életlehetősé-egésben vannak. at Pop Valér meg-ertette, aki hosszú rá azokra a nehéz kben manapság a ősen kiemelte azt a romániai vasuta-dij-ügye sincs tel-ndezve.

ngdíjas vasutasok gmond szólalt fel. ökben nyugdíjazot-tialat és munkában tsítését. Valóságos nk — jelentette ki-ssze a havi nyug-ég ezt is részletek-ppjuk. Hogyan ie-

ezután ismét, aki Róna beszédére, a le:

kértük sérelmeink nem kérjük, — ha-

észázalékos utazó, ltörlesztés, a 75 szá-egyményes jegyek gyen tűzfát — és j-törvényt.

memorandumot hat Bukarestbe.

egybegyűltek üd-döttek II. Károly aniu Gyula minisz-jelentették egyut-ánát többségi, va-utasai, munkában a mai napon egy-örültek.

K Internátus

Certész-utca 33. Hott arányokban... pikolák közelében. rondság! Orvosi felügyelet! os étkezés! Külön számla nincs! K még elfogadtam!

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánási zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő Hotel Imperial
Cikkjeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— ALFONZ KIRÁLY VISSZATÉRT SPANYOLORSZÁGBOL. Londonból jelentik: Alfonz spanyol király Angliából visszatért országába és Santander kikötőjében spanyol földre lépett. A kikötőben horgonyzó spanyol hadihajók a király érkezésekor üdvözlő lövéseket adtak le. A király tovább utazott Madridba. Erkezését este várják.

— Egy newyorki tizennégy éves fiú meggyilkolta a háztartási alkalmazottat, mert az nem viszonzta szerelmét. Newyorkból jelentik: Olyan büntény történt Newyorkban, amely izgalomban tartja a közönséget és lélektani kutatás tárgyát képezheti az orvostudományban. A büntényt egy tizennégy éves fiú, John Macler követte el, aki szerelmes volt anyjának 23 éves háztartási alkalmazottjába és amiért ez nem viszonzta szerelmét, a tizennégy éves fiú kézzurással megölte a nőt és a szülei háza közelében egy gödörbe dobta a holttestét. A gyilkos gyermek azután elmenekült és több napon át az erdőben kóborolt, amíg végül a rendőrség letartóztatta.

— Stinnest végleg felmentették. Berlinből jelentik: A fellebbviteli törvényszék ma foglalkozott a Stinnes Hugó ellen emelt vádakkal és Stinnest bizonyítékok hiányában felmentette. Felmentette a bíróság Bothmann és Hirsch Leo vádlottakat is. A többi vádlottak fogházbüntetést a fellebbviteli bíróság pénzbüntetésre változtatta át.

— MONTEVIDEÓBAN ALTALÁNOS SZTRAJKOT PROKLAMÁLTAK. Londonból jelentik: Az Associated Press értesülése szerint két anarchista letartóztatása miatt Uruguay több városában és Montevideóban is a munkások általános sztrajkot proklamáltak.

— Fosztogatják a kínai császársirokat Pekingből jelentik: A legutóbbi három év során már harmadizben történik, hogy ismeretlen tettesek a Mandzudinaszia sirjait feltörték, megszensteglenítették és kifosztották. A tettesek főbb sirt törtek fel és körülbelül tíz millió koronát értékű drágaságokat zsákmányoltak. A banditák elűzték a papokat, akik a szent sírhelyeket őrizték. Puhsu herceg, az utolsó kínai császár testvére, Pekingbe utazott, hogy katonai segítséget kérjen a császársirok megvédésére. Kínában ugyanis még számos ép császári sír van, melyek óriási értékű drágaságokat rejtnek. Első ízben 1928-ban fosztották ki kínai császársirokat, amikor a nemzeti hadsereg Pekinget elfoglalta.

— Kalózok aknájára futott egy utasszállító hajó. Londonból jelentik: A Brittit United Press sanhai jelentése szerint a kínai Keleti tengeren, Hang-Csou közelében kínai kalózhajók aknájától egy utasszállító hajón katasztrófális robbanás történt. Az explozió 60 utast nyomban megölt, 20 ember több mint 24 órán át a roncsokba kapaszkodva uszált a tengerben, amíg sikerült a hajótörötteket kimenteni. Harmincöt utas hiányzik. A hajó Hainan szigetére készült.

— Szívbetegnek és érlelmesedésben szenvedőknek a természetes „Ferenc József” keserűviz használata könnyű és pontos bélműködést biztosít. Klinikai vizsgálatok igazolják, hogy a Ferenc József víz különösen agyvérzésre és gutaütésre hajlamos idősebb embereknek kitűnő szolgálatot tesz. A Ferenc József keserűviz kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— PARIZSBAN MEGALAKULT AZ OLASZ SZOCIÁLDEMOKRATA PÁRT. Párizsból jelentik: Az emigrációban élő szociáldemokraták megalakították a francia fővárosban az olasz szociáldemokrata pártot és kimondták, hogy be fogják jelenteni csatlakozásukat a II. internacionáléhoz.

Károly király és Elena hercegnő válásának megsemmisítése befejezett tény

Bucuresti—Bukarest, július 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). A Lupta értesülése szerint Károly király és Elena öfelsége válásának megsemmisítése befejezett tény. Junian igazságügyminis-

ter most tanulmányozza a kérdés jogi szempontból való megoldását. Az igazságügyminiszter ebben a kérdésben hozza szövegbeszéléseket folytatott Maniu

miniszerrel Károly és Elena egyébként naponta találkoznak egymással és a Lupta szerint igen jó viszonyban vannak.

Meglepetést hozott a megismételt máramarosi szigeti állandó tanácsválasztás

A kormány jelöltje kibukott az állandó tanácsból

Sighetul-Marmatiei — Máramarosi szigeti, július 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). A város egész lakosságának érdeklődése előzte meg a városi tanács mai ülését, amelynek az volt a feladata, hogy az állandó bizottságot megválassza. A közgyűlés megválasztotta már egyszer Sziget város háromtagu permanens bizottságát, ezt a választást azonban egy jelentéktelen formahiba miatt megfellebbezték. A revíziós bizottság a fellebbezésnek helyt adott és új választásra utasította a közgyűlést. Az első választás annakidején dr. Filipeiuc Sándort, Juga prefektus

ségörát, dr. Fried Abrahámot, a Zsidó Választási Blokk elnökét és dr. Székely Menyhértet, a Zsidó-Magyar Blokk egyik vezetőjét juttatta mandátumhoz.

A mai választás azután óriási meglepetéssel szolgált. Dr. Filipeiuc Sándor, aki az elmúlt választáskor a legtöbb szavazatot kapta, nem tudott annyi szavazatot gyűjteni, amennyi a mandátum megszerzéséhez szükséges lett volna és így az állandó tanácsból kibukott. Az állandó tanács tagjaivá zsidó részről a közgyűlés dr. Székely

Menyhértet, dr. Fried Abrahámot, magyar részről pedig dr. Székely Akost, a máramarosi szigeti magyar part elnökét választották meg.

Ilyenformán a nemzeti-parasztpárt jelöltje kibukott a választáson. Ezt a körülményt azzal magyarázzák, hogy a legutóbbi máramarosi események mély elkeseredést váltottak ki a kormány és Juga prefektus személye ellen s ennek a hangulatnak megnyilatkozásaképpen fogtak össze a zsidók és magyarok és buktatták ki a kormány jelöltjét az állandó választmányból.

Tovább emelkedik a gabona ára a brailai tőzsdén

Bucuresti—Bukarest, július 21. A gabonaárak még mindig emelkedő tendenciát mutatnak. Brailában a kukorica vagonjáért 36 és félezer lejt, az árpa vagonjáért 30 ezer lejt fizettek

tegnap. Megbízható helyről származó értesüléseink szerint a német kormány az árpa beviteli illetékét leszállítani szándékozik.

A temesvári tábla helybenhagyta a Timişiana vezéreinek letartóztatását

Ujabb szenzációs letartóztatások várhatók

Timisoara—Temesvár, július 21. (Az Uj Kelet tudósítójától). Hétfőn délelőtt tárgyalta a királyi ítélőtábla Fejér Kristóf-tanácsa immár harmadszor a Timişiana Bank vezéreinek: Oprea János és Arzenovics György letartóztatási ügyét. A tanács ma végre ítéletet is hozott. A két bankvezér letartóztatását helybenhagyta az ítélőtábla tanácsa, a végzés ellen egy

Oprea, mint Arzenovics fellebbezést nyújtott be a semmitőszékhez.

Beavatott helyről szerzett értesülések szerint újabb letartóztatások várhatók és pedig már a közeli napokban.

Oprea János még mindig a Bánáti Szanatóriumban fekszik rendőri felügyelet mellett. Állapota változatlanul súlyos.

— Csillag Annát tisztességtelen verseny miatt vonják felelősségre. Majna-Frankfurtból jelentik: A frankfurti bíróság hétfőn érdekes pert fog tárgyalni. Több kozmetikai szerek előállításával foglalkozó gyár tisztességtelen verseny miatt beperelte Csillag Annát, aki már évtizedek óta gyártja a róla elnevezett hajnövesztőszert. Csillag Annának azt vetik a szemére, hogy 53 éves tapasztalataira és állítólagos ingyenes hajviszogatásra hivatkozva meg nem engedett módon csinált konkurenciát a többi hasonló vállalatnak.

— Irországból általános vasútsztrájk készül. Dublinból jelentik: Irországból általános vasútsztrájk van kitörőben. A sztrájkmozgalmat az a körülmény idézte elő, hogy a munkások szolidaritást vállaltak két társukkal, akik a délirországi vasúttársaság alkalmazottai s akik megtagadták az igazgatóságnak azt a követelést, hogy a sztrájkoló dublini autóbusszalkalmazottakat helyettesítsék. Az igazgatóság elbocsátotta a két alkalmazottat, mire a vasutasszövetség elhatározta a sztrájkot, szolidaritása jeléül. Ha az igazgatóság ténylegesen végrehajtja határozatát, úgy a sztrájk elkerülhetetlen. Egyes vasúti gőpontonok már kezdett vette a sztrájk.

— Százötven házat pusztított el a tüzvész Portugáliában. Viano de Casteloból jelentik: Az északportugáliai Viano de Castelo város külső városnegyedeiben hatalmas tüzvész pusztított, amely három emberéletet is követelt áldozatul. A tüzvésznek a legnagyobb erőfeszítésekkel is csak hat óra múltán tudtak gátat vetni. Több mint 150 lakóház porrá égett. A hajléktalanok száma ezer körül van.

— A gyermekparalízis veszedelmes méreteket öltött Strasszburghban. Strasszburghból jelentik: A gyermekparalízis járványszerűleg tovább terjed. A napokban megint öt halálos áldozata volt, azonkívül újabb megbetegedések is történtek. A hatóságok szigorú rendszabályokat fogantatosítottak a veszedelmes járvány leküzdésére.

— UJABB DEVIZA-SZIGORITO INTÉZKEDÉSEKET LÉPTETETT ELETBE A SPANYOL KORMÁNY Londonból jelentik: Madridi jelentés szerint a spanyol kormány újabb deviza-szigorító intézkedésekre készül és elrendelte az autókra és más luxuscikkekre újabb kirótt felemelt vámoknak aranyban, illetve külföldi valutákban történő lerovását.

— TOVÁBB FOLYTATJAK A NYOMOZÁST A LISSZABONI ÖSZ SZIEESKÜVÉS ÜGYÉBEN. Londonból jelentik: Lisszaboni jelentés szerint a leleplezett összeesküvés teljes felderítése érdekében tovább folytatják a házkutatásokat és letartóztatásokat. A rendőrségnek sikerült az összeesküvők egyik titkos fegyverraktárát felfedezni, melyben nagymennyiségű hadianyagot, lőszert, gépfegyvert és hadirepülőgépek számára készített bombákat találtak. Ma is számos letartóztatás történt. Az őrizetbe vettek között van két magasrangú volt tiszt is.

— TRANZKAUKAZUSBOL HÁROMSZÁZ OROSZ MENEKÜLT LÉPTE AT A PERZSA HATÁRT. Londonból jelentik: A Press Association jelenti az északperzsi Tebrizből, hogy Transzkaukaziából újabb 300 főnyi menekült orosz csoport lépte át a Perzsa határt, akik az ottani terror elől távoztak külföldi emigrációba. Hir szerint a menekültek leg többje súlyos állapotban van. Soknak testét szurt és ütésektől származó sebek borítják el. A menekülteket kórházba szállították.

— A FINANCIAL NEWS DICSEIRI A LENGYEL, MAGYAR ÉS CSEH JEGYBANKOKAT. Londonból jelentik: A Financial News egyik cikkében diésérőleg emlékezik meg a kisebb jegybankok, mint a lengyel, cseh és magyar jegy kibocsátó bankokról, amelyek erejükön felül is törekednek arra, hogy az aranystandardot fenntartsák. Ezek a bankok az utóbbi hetekben is vásároltak aranyat Amerikából.

— TENGERBE ZUHANT EGY HIDROPLÁN. Londonból jelentik: Irország nyugati partvidékén az Aran sziget közelében egy hidroplán nagy magasságból a tengerbe zuhant. A gép összetört, utasait segélyhajók kiemelték a tengerből.

MÓRICZ ZSIGMOND

Légy jó mindhalálig
50- lejt

(Eddigi ár 238 — lejt)
Kapható az UJ KELET könyvosztályában
(Utánvét nélkül 16- lejt portó)

Hölgyek és férfiak! Szép és tartós hajszínt csakis a „HENOL” vagy „HENNE ROYALE” hajfestőszer által érhetnek el

Aho

Pill
Trondhjem, július meglepetés között, a az, hogy ez a vidék mor, nem barátságos huliámosak a hegy a szép erdei, olyan rajjal a hullámok nak a partjai, kör és a rohanó folyók, hozzák a hegyekből sokkal szállítják le dozott ipartelepét, a kák felé: A Neretva „Az éjféli nap ors Norvégiát az iskolá zási irodák propaga fejezést ismeri min lett ez, amit az eg nak, anélkül, hogy gőtte valamit. „Vil az egész.

De látni, élni ezt impressió.
Már Oslóban, a egykor, alkonyi bor hangulat, mint min nyolc óra körül: az litott villamos ivlá szembejövők arcát ismerni, az üzletek sát el lehet olvasni. messze nyugaton, o len sugarított a N lenyugadott és mes tejjel halványan be erőlen sugarított a pen felkelti készül.

Az éjszaka alig Nap, alighogy eltűn már jelentkezik, az s az éj csillagtalán mégis szikrázik az jén, de a szem a csak nehezen veszi ott világit a huny zött. A Sark-csillag mely a világos no dököl.

Oslóban még tar szaka: tőle Északra egy percig sem tar A Nap eltűnik, de s szakát a világos n bűzötti meg semm örök természetessé temberig — aminth tét van és egy ör nem különbözeti m éjszakától őstől ta

Nincs nappal és n berek visszavonulna sednek, a világ elő szinpad üres lesz, a de a függöny nem a nappali fény és az mely egy uri-kasté fölött ég, a mai leg kának is csak groté lyel a Természettel kelni.

A norvég hűsége bizhatóságot ismer lomból. Hiába élt Hamsun?

Mégis, — az irod lemnovásoknak a l mált kifejezése. A ősbíró szimboluma: óriási fa-hodályban hajó, — az egyetle korban divatos hajó tizedekben megtalá A norvég királyo nagy fekete-ébenfa tál fel és sülyeszté nekére; — de velük ur felesége, barátá ... Egy ilyen haj rár Ibsenről, mint gyarazó literatúra.

Trondhjemben jub Felvonul az egész szat: gyönyörű — é pest feláru — prén rókák, jegesmedveh szavott krokodilból fűveggyarak karesu halászat ezer esod hummerek, óriási l szardiniák ...

És a kikötőben, a egy komor hajó: a korunk legendás h amely három évet át és 1910-ben új el sen, akivel új utra Sarkutazók hűség caiddal, öblös, mel nek primitív, apró keskeny, szűk ágy

Ahol éjjel is süt a nap

Pillanatsfelvételek egy norvégiai utazásról

Trondhjem, július 21. Az első a sok meglepetés között, ami itt éri az utazót: az, hogy ez a vidék nem rideg, nem komor, nem barátságtalan; olyan szeliden hullámok a hegyei, olyan sötétzöldek a szép erdei, olyan mélykéken, fehértáraznak a partjai, körül-köre, mint nálunk és a rohanó folyók, amelyek a szálfákat hozza a hegyekből és tularadó viharzással szállítják lefelé, a völgyek gondozott ipartelepelt, a csinos, fehér városok felé: A Neretvára emlékeztetnek.

"Az éjjeli nap országa" — így nevezik Norvégiát az iskolakönyvek és az utazási irodák propagandafüzetei, ezt a kifejezést ismeri mindenki, — olyan friss lett ez, amit az egész világon használnak, anélkül, hogy gondolkodnának mögötte valamin. "Világos van", — ennyi az egész.

De látni, élni ezt: — a legmegrázóbb impresszió.

Már Oslóban, a fővárosban, éjjel fél egykor, alkonyi borulat van csak, olyan hangulat, mint minálunk, júliusi estén, nyolc óra körül: az uccák közepén felállított villamos ilylmpák nem égnek, a szembefővők arcát pontosan fel lehet ismerni, az üzletek cégtábláinak felírásait el lehet olvasni. Az ég fehéresen kék messze nyugaton, opálszínű utolsó erőtlensugaraitól a Napnak, amely éppen lenyugodott és messze, Keleten, mintha tejjel halványan be volna vonva, első erőtlensugaraitól a Napnak, amely éppen felkelni készül.

Az éjszaka alig tart másfél óráig, a Nap, alighogy eltűnt az egyik oldalon, már jelentkezik az ég alján, a másikon az éj csillagtalán. Nem, — egy csillag mégis szikrázik az ég tejfehér végtelenségén, de a szem az ég világosságában csak nehezen veszi észre, bágyadt fénye ott világit a hunyó és a kelő Nap között. A Sark-csillag ez, az egyetlen, amely a világos norvég éjszakában tűndököl.

Oslóban még tart másfél órát az éjszaka: tőle Északra, Trondhjemben már egy percig sem tart. Nincs éjszaka. A Nap eltűnik, de sötétség nincs. Az éjszakát a világos nappaltól nem különbözteti meg semmi: egybefolynak az örök természetességben, júniustól szeptemberig — aminthogy télen mindig sötét van és egy örök természetességben nem különbözteti meg a nappalt a sötét éjszakától ősztől tavaszig.

Nincs nappal és nincs éjszaka. Az emberek visszavonulnak, a házak elcsendesednek, a világ elül: ez az éjszaka. A szinpad üres lesz, a szereplők eltűnnek, de a függöny nem gördül le. Késő éjjel: nappali fény és az egyetlen lámpa, amely egy uri-kastély faragott bejárata fölött ég, a mai legelőkeltebb technikának is csak groteszk kísérlete, amelylyel a Természettel próbál versenyre kelni.

A norvég hűséget, tisztességet, megbízhatóságot ismerjük a norvég irodalomból. Hiába élt volna Ibsen, Knut Hamsun?

Mégis, — az irodalom ezeknek a jellemvonásoknak a legfinomabb, szublimált kifejezése. A legprimitív, legősibb szimbóluma: Osló közelében az óriási fa-hodályban elhelyezett Viking-hajó, — az egyetlen, amelyet a középkorban divatos hajók közül az utolsó évtizedekben megtaláltak és restauráltak.

A norvég királyok holttesteit ilyen nagy fekete-ébfahajókban ravatalozták fel és süllyesztették el, a tenger fenekére; — de velük süllyedtek el a nagy ur felesége, barátai és szolgálói is.

...Egy ilyen hajó többet megmagyaráz Ibsenről, mint az egész Ibsen-magyarázó irodalom.

Trondhjemben jubileumi kiállítás van. Felvonul az egész norvég ipar és halászat: gyönyörű — és a mi árainkhoz képest feláru — prémek, kékrókák, ezüst-rókák, jegesmedvebőrök, női cipőnek kiszabott krokodilbőrök, azután az oslói üveggyárak karsu, finom üvegvázái, a halászat ezer csodái: tengeri pókok, lumerek, óriási lazacok, sós halascskák, szardiniák...

És a kikötőben, a trondhemi fjordban egy komor hajó: a „Fram.” Gyermekeknek legendás hőse. Nansen hajója, amely három évet töltött éjen, és jégen át és 1910-ben új életre keltette Amundsen, akivel új utra ment...

Sarkutazók hűséges társa, nagy árbo-csoddal, öblös, mély bensőddel, amelynek primitív, apró berendezési tárgyai, keskeny, szűk ágvyai éveken át voltak

otthona az Északi Sark hőseinek, — tőled szenvedni is lehet tanulni.

Két apró pillanatsfelvétel valamiről, ami nincs — tehát a lemezek igazi nagátivumai:

KÖZGAZDASÁG

Garoflid volt földművelésügyi miniszter érdekes nyilatkozata a mezőgazdaság kríziséről

Bécs, július 21. A Neues Wiener Journal legutóbbi száma érdekes nyilatkozatot közöl Garoflid volt földművelésügyi miniszteréről. A volt miniszter arra az álláspontra helyezkedik, hogy az európai mezőgazdasági válságot csak úgy lehet megoldani, ha az európai államok belátják a vámunió szükségességét és ezzel veszik fel a küzdelmet a tengerentúli gabona betolakodása ellen.

1. Norvégiában nincs koldus; nem is kér senki semmit.
  2. Kevés a rendőr. Es aki van: egyszerű uniformisban áll az uccán, de nincs nála fegyver. Semmiféle.
- ... Az olyan országban, amelyben nincsen szegény ember és a rendőröknek nem lehet szükségük fegyverre, igazán nem csoda, hogy éjjel is süt a nap. Vagy talán éppen azért nincs szükség rendőrrre, mert éjjel is süt?

dása ellen. Garoflid rámutatott arra a körülményre, hogy Románia mint agrárállam milyen nagy mértékben járulhatna hozzá olesó mezőgazdasági terményeivel Európa konszolidálásához, ha az exportlehetőségeket a súlyos vámkok meg nem nehezítették. A dunai államok agrárblokkját az európai vámunió egyik kezdeményezésének tekinti.

800 millió alaptőkével kezdi meg működését a Mezőgazdasági Hitelintézet

Bucuresti—Bukarest, július 21. Most folynak külföldön az állami mezőgazdasági hitelintézet (Creditul Agricol) megvalósítására irányuló tárgyalások és hír szerint az intézet nemskára meg is kezdi működését. Eredetileg úgy tervezték, hogy a mezőgazdasági hitelintézetben a külföldi tőkecsoporthoz melllett Romániából csak néhány nagybank fog érdeklődéshez jutni, kiderült azonban, hogy a Creditul Agricol alapításában valamennyi pénzintézet részt kér. Értesülésünk szerint az intézet kezdő alaptőkéje 800 millió lej lesz, amelynek félmilliárdos első részlete már lejegyzetnek tekinthető.

A jegyzésből körülbelül 120 millió lejt tartanak fenn azoknak a bankoknak a számára, amelyek a csatlott területeken az imperiumváltozás előtt jelzálogbiztosító intézetekként működtek. Ebben a kategóriába elsősorban az erdélyi és bánáti bankok tartoznak, precízebben a berlini érdeklőségű szász és sváb intézetek, valamint a budapesti érdeklőségű magyar intézetek, amelyek könnyű szerrel lejegyzik az alaptőkének ezt az aránylag nem is túlbőséges részét. Az új pénzügyi elgondolásnak megfelelően megváltozott a Creditul Agricol szervezetének eredeti terve, amennyben a bukaresti központ a vele üzleti érdeklőségben álló többi jelzálogkibocsátó intézetre bizza a felekkel való közvetlen érintkezést. Ilyenformán a jelzálogüzlet a

legközelebbi banktevékenység favorit üzlete lesz. Az intézetnek a gabonaexport finanszírozásán kívül az a célja, hogy körülbelül 4 milliárd lej értékben kötvényeket fog a belföldi piacon kibocsátani és ezzel a pénzzel lehetőleg tehermentesítse a túlterhelt mezőgazdasági ingatlanokat. Ezzel kapcsolatban a kormány meg akarja állapítani, hogy a mezőgazdasági birtokokat milyen összegű adósságok terhelik és ezért felszólította a bankokat, hogy legkésőbb aug. elsejéig pontos adatokat szolgáltatassanak váltótárcaállományokról, annak feltüntetésével, hogy kereskedelmi, ipari, vagy mezőgazdasági ingatlanra folyósították-e a szóbanforgó hiteleket.

Az, hogy az amerikai Morgan-csoport és a svéd Kreuger-konzern milyen arányban vesznek részt a mezőgazdasági hitelintézet megalapításában, egyelőre még bizonytalan. Hír szerint azt a 400 millió dollárt, amit Morganék a telefonkoncesszió megadásakor a kincs tárnak befizettek, a kormány arra akarja fordítani, hogy az állami adósságok külföldön esedékes kamatszelveit kifizesse belőle. Az sincs eldöntve még, hogy ki lesz a Creditul Agricol tényleges vezetője. Raducanu miniszter, az intézet kizemelt elnöke, szakképzet bankembert akar meghívni erre a pozícióra és legközelebb több ismertnevű bankvezérrel kezd tárgyalásokat.

Fuzió az osztrák lokomotív iparban.

Közölte az Uj Kelet, hogy a német mozdonygyárak a gyöngye kereslet következtében fuzióra kényszerültek. Ugyanez az eset állott be Ausztriában. A mozdonygyárak fuzió tárgyalásai a napokban fejeződtek be és a szerződések nyolc-tíz nap múlva alá is fogják írni. Az öt lokomotívgyár: Wiener Lokomotivfabrik, Staatseisenbahngesellschaft, Lokomotivfabrik Krausz, (Liuz) Lokomotivfabrik Sigl, (Wiener Neustadt) és Lokomotivfabrik der Warche-lowski-Werke öszkor már nem lesz üzemben és csak a floridsdorfi lokomotívgyár fog dolgozni.

A vasipar helyzete Csehszlovákiában. Prágából jelentik: A csehszlovák vasipar helyzete az utóbbi hetekben nem javult. Az összes huták mérsékelt munkaidő mellett dolgoznak és a rendelések jóval alatta állanak a tavalyiaknak. A vaskohók azonban öszre valószínűleg fokozott munkateljesítmények mellett fognak dolgozni.

Exportszindikátusba tömörültek a csehszlovák cipőgyárak. Prágából jelentik: A csehszlovák cipőgyárak exportszervezetet léptettek életbe, amely felöllel harminchat céget. Hír szerint a Bata-gyárak nem tagjai a szindikátusnak.

Fizetésektelen lett egy csehországi papírgyár.

Prágából jelentik: Az észak-csehországi Oberlangenau községben lévő Haberi-féle papírgyár két és fél millió korona passzívával fizetésektelenséget jelentett be. A cég 35 százalékos egyezséget ajánlott.

Hamburg két legnagyobb malma beszüntette üzemét. Hamburgból jelentik: Georg Plenge hamburgi és Lange & Cie altonai malomcég beszüntette üzemét. Az üzembeszüntetés oka az új örlési törvény, amelynek rendelkezéseit ezek a malmok képtelenek károsodás nélkül betartani.

Veszedelemesen csökken Amerika autóttermelése.

Newyorkból jelentik: Az új amerikai vámtörvény, amely az ipari fejlődés érdekében megnehezítette az európai cikkek amerikai bevitelét, bizonyos represszáliákat vont maga után az egyes európai államokban, ahol viszont az amerikai árut bojkottálják. Hogy ez nem maradt hatás nélkül, bizonyítja az a statisztika, melyet most adott ki az Unió és amelyben beszámol arról, hogy az amerikai autóttermelésben június havában visszaesés állott be. A májusi 441.000 autóttermeléssel szemben jú-

Vegye tudomásul,

hogy csak 12 nap választja el augusztus 3-tól

amely napon visszavonhatatlanul húzása lesz a Temesvári Mentő Egyleti sorsjegyeknek

Vásárolja meg tehát azonnal csekély 20 leiert

szerencsés sorsjegyét, mellyel megnyerheti a 100.000 lei főnyereményt, vagy 50, 20, 15, 10 és 5000 stb. lei kizárólag készpénz nyereményt, melyek kifizetését a Temesvári Első Takarékpénztár garautálja.

Sorsjegyek kaphatók: dohány és borbély-üzletekben, piaci árusítóknál és a Sorsjegy irodában Regina Maria 32 sz. emelet, honnét vidéki rendelések 5 darabonként 116— lei előzetes beküldése ellenében eszközöltenek. Húzás eredménye augusztus 6 án cluji hírlapok után lesz köztudomásra hozva.

nus havában 343 ezer autót gyártottak az Unióban, viszont tavaly ugyan csak júniusban a termelés 567 ezer volt.

Kornfeld Móric báró a magyar agrárdelegációban. Budapestről jelentik: A magyar-román-jugoszláv agrárkongresszus mint ismeretes — Szijonában lesz. Az elmult éjjel elutazott a magyar delegáció, amelynek tagjai: Báró Kornfeld Móric, Mitschenbacher Emil, az OMGE megbízottja, Koós Mihály és Nickl Alfréd.

Keleti vásár Lembergben. A Kereskedelmi és Iparkamara közli: Szeptember 2-től 16-ig tartják Lembergben az idei nemzetközi keleti vásárt, amely a kiállítók és látogatók számait tekintve, rendesen nagy jelentőségű gazdasági esemény szokott lenni. A vásáron való részvétel feltételei meg tudhatók a Kamaránál.

Kétszáz német lokomotívot bérelt a kormány. Bukarestből jelentik: A kormány által tervezett nagyarányú gabonaexport lebonyolítása céljából 200 németországi lokomotívot bérelt a gabonakampány idejére. A lokomotívok napi bérösszege 63—75 birodalmi márka között ingadozik.

Előkészületek a színajai agrárkonferenciára. Belgrádból jelentik: A július 22—25. között megtartandó színajai konferencia, amelyen a román magyar-jugoszláv szakminiszterek vesznek részt a dunai agrárblokk megvalósítása érdekében, rendkívüli érdeklődést keltett nemcsak a három ország gazdasági köreibben, hanem majdnem minden európai államban. Babinsky Vaclav belgrádi lengyel követ formális javaslatot tett a jugoszláv kormánynak arra, hogy a mezőgazdasági államok szervezkedését terjesszék ki a többi közösérdekű államokra, így Lengyelországra is. A javaslat szerint egy közös szervező irodát kellene teremteni, amely az előzetes tárgyalásokat levezetné és előkészítené a kérdést egy közös megegyezésre. Az államok közötti egyezménynek az volna a lényege, hogy azokban az agrárkérdésekben, amelyek közös érdekeket érintenek, egységesen járnának el. Az egyezménynek nemcsak gazdasági, hanem messzemenő politikai jelentősége is volna, mert az együttműködés közelebb hozná a politikai érdekeket is. A lengyel követ javaslatát valószínűleg tárgyalni fogják a színajai konferencián.

BARHOL MEGJELENT KÖNYV: MEGKAPHAT AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN.

Pályázat

A tárgy-műesi izr. hitközségnél egy A תורה שבי כולל תורה שבי כולל állás kerület betöltésére.

Jóhangu, szigoruan vallásos életű és 3 elismert rabbitól képesített, lehetőleg 40 éven aluli román állampolgárok küldjék be okmánymásolatokkal felszerelt ajánlatukat 1930 aug. 15-ig a fenti hitközség címére (str. Gen. Grigorescu 22).

Fizetés megegyezés szerint. Utiköltségre csak a próbára hivatott tarthatnak igényt. Targu-Mures, 1930. július hó 8.

Az ELNÖKSÉG

ásának

Károly és Hlana alakoznak egymás- t igen jó viszony

maros-

ed Ábrahámot, ma dr. Székely Akost magyar párt elnö- g- emzeti-parasztpárt választason. Ezt a magyarázzák, hogy marosi események váltottak ki a kor- fektus személye el- ulatnak megnyilat- ok össze a zsidók és tták ki a kormány választmányból.

OLYTTATJAK A LISSZABONI ÖSZ NYÉBEN. London- boni jelentés szes- szeesküvés teljes- sen tovább folytat- at és letartóztatá- sok sikerült az ösze- sos fegyverraktár- tben nagymennyi- őszert, gépfegyvert számára készített Ma is számos le- Az őrizetbe vettek gasrangu volt tiszt

KAZUSBOL HÁ- SZ MENEKÜLT ERZSA HATÁRT. A Press Associa- akperzsiái Tebriz- akaziából újabb 300 psz csoport lépte át kik az ottani terror- földi emigrációba. külték legtöbbje su- van. Soknak testét származó sebek bo- kültekét kórházba

AL NEWS DICSE- L. MAGYAR ES NYOKAT. London- nancial News egyik emlékezik meg a- k, mint a lengyel, egykibocsátó bankok- kon felül is törek- az aranystandardot a bankok az utóbbi- oltak aranyat Ame-

ZUHANT EGY Londonból jelentik: partvidékén az Aran- gy hidroplán nagy- tengerbe zuhant. A- asait segélyhajók ki- ol.

mindhalálig

lej

238 — lej) LET könyvosztályában 5 — lej portó)

erheinek el

Színház—Művészet

A Magyar Színház Irodájának közleményei: VIKTORIA

Tíz év óta nem volt szebb, tökéletesebb és ragyogóbb operett-újdoncsága az európai színpadoknak, mint a „Viktória”. Budapest a Király Színházban mutatták be a „Viktória”-t olyan diadalmal sikerrel, hogy másnap már százánál több európai színpad költötte le az új operett előadási jogát, két nappal a premier után már kábel útján Amerika leghatalmasabb színpadi kiadó trösztje is megvásárolta a „Viktória” amerikai előadási jogát. A „Viktória” igazi világsiker lett. A saját és a közönség lelkesedéssel konstata, hogy a „Viktória” a régi nagy operettek fajtájából való. Az „Eva”, „Luxemburg grófia” és a „Csárdás királynő” óta nem irtak ennél szebb, igazabb operettet. A nagy lendülettel megindult nyári pótidény bombája a „Viktória” bemutatása lesz. Rendkívüli ambícióval, különös szeretettel készült erre a színtársulat. Forró premier lesz, olyan forró, amely vetekedni fog a téli idény legszenzációsabb eseményeivel. A „Viktória” főszerepeit Kondor Ibolya, Betegh Bébi, Kőszegi Margit, Solthy, Háasz, Réthely és Tompa fogják játszani. A „Viktória” premierje csütörtök este lesz és négy egymásután estére lesz kitéve a ragyogó operett. Nyomatékosan felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy a „Viktória” előadása alkalmára is az olcsó nyári helyárak az érvényesek. Egy ötszemélyes páholy 250 lej és ennek arányában van megállapítva a többi helyárak is. Az elővételi pénztár árusítja már a „Viktória” valamennyi előadására a jegyeket.

Szerdán este mozihelyárakkal DIÁKSZEREM

Az idei évad óriási sikerű amerikai operettrevüje, a „Diákszerem” kerül színpadra szerdán este nagyon olcsó mozi-helyárakkal. Jegyek árai: 50, 40, 30, 20 és 10 lej.

Kedden egész délután és este is HAJRÁ UTÁNA

Tüneményes sikert aratott a „Hajrá utána” színmű 15 felvonásos hangos vígjáték. Orkánzerű kacagások, felharsanó tapos kisérik az egyes jeleneteket. A példátlan sikerre való tekintettel sikerült a filmjátszás idejét még egy nappal prolongálni, így tehát még ma, kedden látható a „Hajrá utána”. A siker olyan nagy, hogy ennek a ragyogó filmnek a kedvéért egy estére megszakítják a színházi előadások sorát is, úgy hogy ma, kedden nemcsak a délutáni órákban, de este is a „Hajrá utána” látható. Így tehát kedden négy filmelőadás lesz: 3, 5, 7 és 9 órakor. Valamennyi előadások alkalmával a helyárak 20 és 10 lej.

Szerdán BOTRÁNY a Magyar Színházban

Az amerikai filmgyártás legszedületesebb remekműve, a „Botrány” van műsorra tűzve a Magyar Színházban. A legizgalmasabb és legtekélyesebb alkotás a „Botrány”. A nagy világhírű alkotás a legnagyobbat filmeseménye ez évben a „Botrány” volt. Főszereplői: Evelin Brénd, Kliwe Brock, Dorris Kenyon és William Powel Amerika négy legünnepeltebb filmsztára. Helyárak: 20 és 10 lej. Előadások 3, 5 és 7 órakor.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Kedden este 9 órakor filmelőadás: Hajrá utána! 15 felvonásos, briliáns hangos, zenélő, éneklő, de nem beszélő film-vígjáték. Rendezője: Richard Eichenberg a „Zwei Herzen in 3/4 takt” világhírű rendezője. Főszereplők: Dina Gralla, Harry Halm és Szőke Szakáll. Helyárak: 20 és 10 lej.

Szerdán este 9 órakor: Diákszerem. Operett-újdoncság, nagyon olcsó mozi-helyárakkal. Helyárak: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 328.

Csütörtökön este 9 órakor: Viktoria. Operett-újdoncság, először. Az utóbbi évtized legragyogóbb, legtekélyesebb operettje. Világsiker! Kondor Ibolya, Betegh Bébi, Kőszegi Margit, Solthy, Háasz,

Tompa, Réthely föllépésével. Olcsó nyári helyárakkal. Ötszemélyes páholy ára 250 lej. Többi jegyek ára 100, 90, 80, 65, 50, 40, 30, 25 és 20 lej. Sorozatszám 329.

Pénteken este 9 órakor: Viktoria. Operett-újdoncság, 2-odszor. Olcsó nyári helyárakkal. Sorozatszám 330.

Szombaton este 9 órakor: Viktoria. 3-adszor. Olcsó nyári helyárakkal. Sorozatszám 331.

Vasárnap d. u. 6 órakor: Alvenci huszárok. 5-ödször. Olcsó nyári helyárakkal. Sorozatszám 332.

Vasárnap este 9 órakor: Viktoria. 4-ed szer. Olcsó nyári helyárakkal. Sorozatszám 333.

Hétfőn este 9 órakor: Csunya lány. Operett-újdoncság, nagyon olcsó mozi-helyárakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 334.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Kedden 3, 5, 7 és 9 órakor Kolozsváron utoljára: Hajrá utána!

Szerdán 3, 5 és 7 órakor: Premier. Világatrakció! A botrány. Hatalmas és izgalmas társadalmi dráma. Újdoncság 8 felvonásban. Főszereplők: Clive Brook, Evelyn Brent, Dorris Kenyon, William Powel. Helyárak: 20 és 10 lej.

Csütörtökön 3, 5 és 7 órakor: A botrány. Helyárak: 20 és 10 lej.

Pénteken 3, 5 és 7 órakor: A botrány. Helyárak: 20 és 10 lej.

Szombaton 3, 5 és 7 órakor: A skóciai expressz. Idegfejtő filmdráma 8 felvonásban. Helyárak: 20 és 10 lej.

Vasárnap d. e. 11 órakor matiné 15 és 10 lejes helyárakkal: A legyőzhetetlen. Kalandor-történet 8 felvonásban. Főszereplő: Luciano Albertini.

Vasárnap 3-kor és fél 5 órakor: A skóciai expressz.

RADIO MUSOR

Idő: Közéneuropai

KEDD, JULIUS 22

Bukarest. 17: Zenekar. 18.30: Felolvasás. 18.45: Hírek. 19: Grammfón. 19.40: Szabadgyetem. 20: Puccini: Bohémélet c. operája grammfónon. Utána hírek.

Budapest. 9.15: A m. kir. Országos Tiszti Kaszinó szalózenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 11.15: A m. kir. államrendőrség zenekarának hangversenye a Vigadó térről. 12.05: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 3.30: Mesedélután. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 5: Felolvasás. 5.30: Az operaház tagjaiból alakult zenekar hangv. 6.40: Novellák. 7.15: Dalest. 8.20: A honvéd gyalogezred zenekarának hangversenye. 9.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek, majd Hegedüs Gyula és cigányzenekarának hangversenye.

Bécs. 20.35: Strauss József emlékest.

Berlin. 21.30: Beethoven: B-dur zongoraszonátája.

Breslau. 20.30: Mérleg e. zenés rádiórevü.

Köln. 20: Rádiózenekar.

Frankfurt. 20.45: Szerenád est.

Königsberg. 21: Rádióvígjáték.

Varsó—Poznan—Kattovitz. 18: Szalózenekar. 19.50: Egy operaelőadás közvetítése.

Riga. 17.30: Ének és zenekari hangverseny. 19.03: Szmfónkus hangverseny.

Milánó. 19.30: Könnyű zene. 20.40: Beethoven és Mendelsohn egy-egy vonós-negyese. 21.10: Szmfónikus hangv.

Róma. 17.30: Ének és zenekari hv. 21.02: A római vonós-negyese 8 számból álló hangversenye.

Prága. 19.35: Cseh és tót népdalok. 21: Dalok

Pozsony 20: Angol táncok két zongorán. 21: Szórakoztató zene.

Brünn 18.20: Grammfón. 20: Népszerü hangverseny. 21: Katonazene.

Kassa: 20: Óraütés, harangszó, operáriák. 20.30: Humoros előadás. 21.05: Szalózenekar.

Belgrád. 19.30: Hegedü kettős és gitárjáték. 22.15: Rádiónegyes.

Ljubljana. 18.30: Délutáni zene.

Toulouse. 19.40: Saxofón. 20.21: Operarészletek. Harmónikázás. 22.15: Északafrika beszélőújsága.

Oslo. 20: Zenkari hangv. 22.10: Harmonikatrió.

SZERDA, JULIUS 23

Bukarest. 17: Könnyű zene. 20: Bonis esellóművész játéka. 20.45: Dalest. Utána hírek.

Budapest. 9.15: Hangv. Magyar nép és műdalok. 9.30: Hírek. 12. Déli harangszó az Egyetemi templomból. 12: Időjárás. 12.05: Orosz balalajkazenekar. 12.25: Hírek. 4.10: Nagy Márton felolvasása. Két régi bihari mártír. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Máthé Elek dr. előadása: „Az új ásatások Rómában Augustus és Traján fórumain”. 5.30: Hangverseny. 6.30: Halász Gyula előadása: „Helyes magyarság, magyar helyesírás”. 7: Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye. 8: Szeged-vidéki vidám novellák. Irta Tarkó Jenő. 8.35: A Réka M. szalózenekarának hangversenye Szedő M. közreműködésével. 9.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd grammfón-operaelőadás.

Bécs. 21.05: Zenekari hangverseny.

Berlin. 20: Vlághrü operák részletei. Utána tánczene, majd éjjeli hangverseny.

Breslau. 19.05: Házitrió.

Frankfurt. 19.30: Rádiózenekar.

Köln. 20: Ünnepi hangverseny. Hindenburg elnök jelenlétében.

Königswusterhausen. 20: Hegedühangverseny.

Lipce. 19.30: Szimfónikus hangverseny. 22: Tánczene.

Stuttgart. 21.15: Filharmónikus hangverseny.

Varsó—Kattovitz. 20.15: Hegedü- és zongorajáték. 21.30: Szólísták hangversenye.

Poznan. 19.30: Könnyű zene hangverseny.

Riga. 19.03: Népszerü hangverseny.

Milánó. 20.40: Könnyű zene, operett részletek.

Róma Nápoly. 21.02: Szimfónikus hangverseny.

Prága. 19.35: Orosz zene. 19.50: Hegedühangverseny.

Pozsony. 17. Délutáni zene. 18: Szólísták hangversenye.

Kassa. 20.05: Hegedü- és zongorajáték. 21.15: Orgonahangverseny.

Brünn. 20.50: Suk. Dvorak. Csajkovszkij vonószenekara.

Oslo. 22.10: Kamaramzene. 22.40: Tánczene.

Toulouse. 20: Operarészletek.

Belgrád. 20.30: Délszláv dalok. 21: Hangverseny.

Ljubljana. 18.30: Délutáni zene.

Lingua Idegvezető Tolmácsok I.

ITALIA

Mit kell látni, hogyan kell nézni, időben, fáradságban és költségben megtakarítani,

hogyan lehet előzetes nyelvtanulás nélkül magát olaszul megértetni TRIESTTŐL—ROMÁIG

Irta: Dr. HONTI REZSÓ

A vaskos, több mint 520 oldalas kötet bolti ára fizetve... L 170

Kapható az UJ KELET könyvosztályában

Né vásároljon Ön drága könyveket,

mikor mi azokat ugyanis megvesszük és nálunk

„Dante”

kölcsönkönyvtárban

napi 1 lei 30 bani, illetve havi 60 lei

előtérítési díj helyett

40 leirt is elolvashatja

ha Ön az „Uj Kelet” előfizesője. Tehát napán 40 leit kell fizetnie 1 hónapban és em

ésességet a

„Dante” kölcsönkönyvtár

30.000 magyar, német, román, francia és angol kötetek között korlátlan cserélési joggal (akár naponta kétszer is) szabadon

válogathat és olvashatja a világirodalom leg

híresebb íróinak műveit, a külföldi vagy er

délyi könyvpiac legújabb szenzációit, a klas

zikus irodalom legkiválóbb remekét A köny

vek naponta cserélhetők. Nagyrománia min

den részére naponta postán továbbítunk a

a kölcsönkönyveket, 50% al redukált pos

taí tarifa mellett (klg-ként 4 lei.)

Aki nem előfizetője ennek a lapnak, az a

fenti feltételekkel havi 60 lei előfizetési

díjat fizet.

Ismertető ingyen, komplett katalógus az

összes könyvekről (5 nyelven). Ára 25 lei.

„Dante” kölcsönkönyvtár

Cluj, Str. Jorga (volt Jókai-utca) 5 sz.

Apróhirdetések

Nagy áresés a zsirpicacon

Az egész országban csak én szállítom a legfrissebb, nyáron olvasztott

LIBAZSIRT

a legolcsóbban, vasuton és postán, saját b

dönömben.

FRIEDMANN SAMU

Oradea, Cuza Voda 8

KÉT SZOBA, fürdőszoba, komplett lakás villasorban keresetk. Cimeket a kiadóra kérek.

PÓTVIZSGÁRA előkészít, román nyelv-órát jutányos-n ad egyetemi hallgató. — Irásbeli, vagy szóbeli megkereséseket egész nap a Diákmenza helyiségében Str. Dorobantilor 18.

MEGVÉTELRE keresem Ujvári B vagy Thibaut: Francia-Magyar, valamint Magyar-Francia szótárát és Schidlof: Német nyelvtan tiz füzetét, esetleg csak az első füzetét, esetleg csak az első füzetet, Cimeket a kiadóra kérem leadni

KOMOLYintelligens nő kaucióképes) bármilyen bizalmi állást elfogad. Cim a kiadoban.

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba két, esetleg három személy részére lépcsőházi bejáratlan kiadó. Értekezhetni Strada Saguna (Bartha M.-u.) 14 II.em.

Bel- és külföldi szabadalmat kieszközöl és értékesít. Vállalja szabadalmazott áruk forgalombahozatalát. Vass A. szabadalmi ügyvivő Cluj, Strada Dragalina 120.

SZÖVŐSZÉK, teljes felszereléssel, kitchin karban, olcsón eladó Cim a kiadoban.

JÓFORGALMU tenyésztésel, kitchin karban, olcsón eladó Cim a kiadoban.

VIDÉKI KÖTSZŐVŐZEMHEZ keresünk agilis fiatal kereskedelmi vezetőket. állás azonnal betöltendő. Eddigi működés és fizetési igényeink megjelölő ajánlatot „Dispozícióképes” feligével a kiadóra kérem.

5-6 szobás földszintes lakást keresek a Wessalényi-utcaban. met a kiadóra kérek.

JÉOSZEKRÉNYEK

mészárosok és vendéglősök részére is minden méretben. Sörkimerő pultok KERTESZ-nél Targu-Mures, telefon 814. Kivánatra árjegyzék. — Képviselet Brassó és vidékére: PAUL TITTES Brassó

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

„OLLA” GUM. ?

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

Elismert és bizonyíthatólag a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszerárú drogériában és illatszertárban.

XIII EVF. Cluj—Kol julius 5690 EV -

As Uj Kelet 4a bányai

nr

Chkeink utá

terrasz megle